

DIRVA

THE FIELD

Nr. 26

Birželio-June 25, 1953
Cleveland, Ohio

Saskrydžio dienos Washingtone

Dvasinės santarvės manifestacija. — Tokio gero pasirodymo sostinė dar nebuvo. — Išidėmetinas Katedros rektoriaus pamokslas. — Priėmimas Lietuvos Pasiuntinybėje. — Didelis Čiurlionio ansamblio įnašas.

Kai Amerikos ir Lietuvos himnų garsai iš lietuviško reprezentacinio choro krūtinų ir Amerikos nacionalinės simfonijos orkestro instrumentų, vedami lietuvių dirigento rankos, galiniais akordais užpildė milžinišką Washingtono Statlerio viešbučio salę, pasigėrėjimas ir nustebimas spindėjo iš iškilmingosios vakarienės dalyvių veidų — lygiai lietuvių, lygiai amerikiečių. Tai buvo iškilmingiausia Amerikos ir Lietuvos „santarvės“ manifestacija.

Ne buvo čia politinių deklaracijų, nebuvo čia jokių savitarpiškosios pagalbos pasižadėjimų, bet tai buvo dvasinio vieningumo, supratimo ir įvertinimo jausmų išsilyginimas.

Visi, kurie yra lietuvių viešų pasirodymų Amerikoje liudininkai, jau nuo senų laikų, vienu balsu tvirtina, kad šitokio pasirodymo lietuviui Amerikoje, ir ypač jos sostinėje, dar nėra niekad turėję. Žinoma tvirtina, kad ir daug kur būvajantiems, daug regėjusiems amerikiečiams šis vakaras atrodė kaip iš dangelio, labai daugelio didžiųjų parengimų išsiskirianti retenybė. Toks didelis meninių-kultūrinių jėgų sukaupimas į vieną programą tikrai retai kada tegali pasitaikyti. Ne veltui kažkas išsitarė, kad, jei jau norėtum įieškoti priekaištų tai manifestacijai, tai galėtum rasti nebet tik tą, kad tai buvo meninėmis gėrybėmis perdosnus vakaras, kad sunkoka viską iš karto net aprėpti samoneje.

Sekant užsimojimus, kurie buvo pranešinėjami saskrydį be rengiant, dažnam skverbis mintis: ar ne perplačiai užsimota, ar įvykis, ar pavykis... Bet apžvelgus pilnutėlę salę, kurioje tik keletas ar keliolika iš 700 parengtų vietų atsitiktinai nebuvo užimtos dėl nenumatytų aplinkybių vienam kitam svečiui negalėjus atvykti, ir patyrus, kad toje didžiulėje dalyvių mi-

nioje šį kartą dauguma yra ne mūsų pačių, ne lietuvių, bet žymių ir įtakingų amerikiečių, pasidarė visiškai aišku, kad ir įvyko ir pavyko.

Visi galimi ir suprantami abejojimai ar nerimavimai dėl pavykimo faktiškai išsisklaidė jau įžanginiame, grynai lietuviškame susirinkime, kuris įvyko Mayflomero viešbučio didžiojoje salėje. Jei skirtu laiku daugelis dalyvių dar nebuvo suskubę atvykti ir saskrydžio atidarymas prasidėjo tik su apie 220 dalyvių, į to paties posėdžio pabaigą salėje jau buvo apie 350 įvairiausių lietuvių kolonijų atstovų.

Dailės paroda buvo pirmasis centrinių iškilmių „patiekalas“. Čia pat įvyko ir pirmieji kontaktai su iškilmių svečiais amerikiečiais (šalia parodos apžiūrėjimo vyko ir „cocktail-party“). Kaip paprastai dailės parodose, opinių įvairumų yra neapskaičiuojamas ir neatvaizduojamas. Pastebėta, kad visa eilė amerikiečių įdėmiai parodą apžiūrinėjo ir gyvai diskutavo savo tarpe. Koks vyravo įvertinimas, to patirti neteko. Bet svarbu, kad buvo sufeikta progos bent šiek tiek pamatyti, ką mūsų dailininkai kuria. Tiesa, kaip įvadinė iškilmių dalis, dailės paroda liko lyg ir kiek nustelbta, toliau nuo dėmesio centro...

Ir Čiurlionio ansamblio koncertas, kuriame dvejose dainose kaip solistė dalyvavo V. Jonuškaitė, ir lietuviškos simfonijos, J. Kačinskio diriguojamos bei vieno iš žymiausių Amerikos orkestrų atliekamos, ir A. Kuprevičiaus, pagaliau visa iškilmingojo pobūvio organizacija kiekvienam lietuviui kėlė malonų jausmą, kad dėl nieko, kuo čia pasirodome, netenka rausti, o priešingai — galima tik pasigėrėti ir atsigauti dvasioje: štai ir mes tokius dalykus turim, gal (Perkelta į 8 pusl)

Rytų Vokietijoje

DR. M. ŽILINSKIENĖ

Karo stovio ir mirties bausmės paskelbimas Berlyno Rytų sektoriuje ir tokiuose pramonės centruose, kaip Magdeburgas, Chemnitzas yra susijęs su vokiečių komunistų partijos ir jos valdomųjų organų likimu. Čia kyla klausimas: ar paliks jiems Maskva tą pasitikėjimą, kokį ligi šiol jie turėjo? Berlyno netikėtos riaušės, kurios išsiplėtė ir tebesiplečia, parodė kiek trapus ir nepastovus yra vokiečių komunistų autoritetas ir jų jėga. Ir dar daugiau: Berlyno riaušės, kurios šiandien jau vadinamos sukilimu ir pilietiniu karu, nės apėmė srytį nuo Elbės iki Oderio upių, parodė taip pat, kad ir Sovietų Sąjungos galia ir nepalaikomumas nėra absoliutūs ir amžini.

Stebėdami spaudoje pasirodžiusias įvykių nuotraukas su nuostaba matome, kad dauguma jų demonstrantų, kurie išdrįsta net fiziniai priešintis Sovietų kariuomenei, yra jaunimas. Tas jaunimas, kurį Sovietai neseniai didžiūdamiesi rodė komjaunimo esenose, šiandieną plikomis rankomis plešia šaligatvių akmenis ir meta į šaudančius Sovietų tankus. Be to, riaušės vėl priminė pasauliui, kad tautos anapus geležinės uždangos kenčia ir nežiūrint smurto ir nepaprastos priepauidos, išsaugojo savyje nepalauiamą dvasią ir ištikimybę gimtajam kraštui, jo laisvei ir nepriklausomybei.

Įvykiai Rytų Vokietijoje pasaulio spaudos labai rimtai vertinami. Šis sukilimas esąs pirmas tokios rūšies bandymas Sovietų pajėgumų satelitinuose kraštuose. Po jūrininkų sukilimo „Kronštate, po Pilietinio Karo ir ūkininkų pasipriešinimo kolektivizacijai 1930 m., SSSR valdomose ribose nebuvo tokio masto pasipriešinimo. Iš kitos pusės šie įvykiai išskleidė mitą, kad satelitinėse valstybėse Sovietai savo kariuomenės neturi. Tos „nematomosios“ karinės pajėgos staiga atsirado. Tik riaušės prasidėjus 300 Sovietų tankų pradėjo veikti Berlyno gatvėse, o šiandieną 150000 Sovietų karių labai aktyviai dalyvauja malšindami sukilimą.

Pirmomis sukilimo dienomis nei Vokietijos komunistinė valdžia, nei Maskva neskelbė komunikato. Tik užprotestavus Bonnos vyriausybei ir Vakarų atstovams, dėl kruvinų įvykių ir Sovietų kariuomenės kišimosi, oficialios „Neues Deutschland“ ir draugas Otto Grotewohl, kuris būk jau esąs atleistas, aiškiai, kad Sovietų kariuomenės „pagalba“ buvusi reikalinga. Esą darbininkai svetimų valstybių agentų sukurstyti, „neturi pakankamai atsakingumo jausmo“. Reikėjo taip pat sulikviduoti atsiųstus svetimų valstybių karo „kurstytojus“.

Pentktąją sukilimo dieną Maskvos laikysena pasikeitė. Oficialiuose komunikatuose jau skelbiamos sukilimo vietos, o Berlyno Rytų zonos komendantas Dibrovys isteriškai kaltina vakariečius, kad jie suorganizavę šiuos įvykius tikslu išprovokuoti karą Rytų Vokietijoje. Jis ragina tris vakariečių val-

džias suprasti savo atsakingumą, kokį turi dėl padarytų jų agentų nusizengimų.

Tuo tarpu įsitikinta, kad sukilimas gerai ir rimtai suorganizuotas vietinių pogrindžio organizacijų. Demonstracijos prasidėjo viename Rytų Berlyno fabriku. Po kelių valandų jose dalyvavo jau dešimtys tūkstančių darbininkų. Būdingi, matyti iš anksto paruošti plakatai, skelbė demonstracijos tikslus: „Norime suvienyti Vokietijos ir laisvų rinkimų“. Išlikus rusų kariuomenei demonstracijos virto sukilimais. Streikai skelbiami net tokiose vietose, kaip Leuna Werke netoli Halles, kurie teikė benzina rusų kariuomenei, esančiai Rytų Vokietijoje. 100,000 Saksonijos uranijaus kasyklų darbininkų pasekė jų pavyzdžiui. Bonnos vyriausybė skelbia gėdą dėl žuvusiųjų, šimtai sužeistų ir tūkstančiai suimtųjų darbininkų kenčia šiandieną tik todėl, kad troško laisvės, be kurios žmogus gyventi negali.

Kiek tokios riaušės yra pavojingos ir užkrečiamos, rodo ir gautos žinios apie neramumus ir pagyvėjusią partizanų veiklą Lenkijoje ir kituose satelitų kraštuose.

Visi šie įvykiai Rytų Vokietijoje turi didelę reikšmę. Jie parodo, kad „proletari“ valdymas yra galutiniai įkryręs pavergtose kraštuose ne tik „kapitalistų agentams“, bet ir plačioms darbininkų masėms ir jos jau drįsta tai viešai parodyti. Matome, kad nežiūrint visų komunistų pastangų užgrobtyti tautų nepavyko savo naudai perauklėti. Taigi kilus karui „raudonieji“ negali pasitikėti savo užnugariu. Visa tai gali turėti didelės įtakos Sovietų Rusijos ir Vakarų santykiams ir atskleisti naują lapą būsimojoje pasaulio politikoje.

VISAM PASAULY

- Dabartiniai Rusijos valdovai, darydami tariamas nuolaidas, pranešė visoms diplomatinėms atstovyboms, kad jie turės daugiau laisvės keliauti po Rusiją.
- Vakarų Vokietijos ministeris pirmininkas Adenauer kreipėsi į Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos vyriausybės atkreipti dėmesį į rusų kankinamus Rytinė Vokietijoje esančius vokiečius ir laiku daryti reikiamas išvadas.
- JAV vyriausybė pasiuntė specialų atstovą — Walter Robertson į Korėją išsiaiškinti su Korėjos prezidentu Syngman Rhee, kad būtų nuširdus bendradarbiavimas siekiant taikos.
- Jugoslavija Dunojom praleido karo metu prie Vienos užsilikusius Rusijos karo laivus.
- Egiptas, karininkų revoliucinės tarybos aktu, paskelbtas respublika. Pirmuoju respublikos prezidentu paskirtas gen. Naguib, perversmo organizatorius.
- Žiniomis iš Berlyno, sovietai į kalėjimus jau sukišo per 5000 vokiečių patriotų, kantrybei pasibaigus išėjusių demonstruoti prieš baisią priepauidą. Yra jau daug ir nužudytų. Laukiama masinių buvusių Wehrmachto karininkų areštų.
- Pentktadienį, Sing Sing kalėjime, į elektros kėdę pasodinti atomų šnipai Julius ir Ethel Rosenberg. Jie kalėjime išbuvo netoli trijų metų. Sekmdienį jie buvo laidojami vienoje Long Island kapinėse. Į laidotuves komunistai sukvietė apie 10,000 savo pakalikų.
- Maskva pareiškė nebepretenduosianti į Karsą, Andaharą ir Artvino provincijas, esančias Turkijoje prie sovietų sienos, bet užtat vėl ragina Turkiją, kad ji reikalautų Montreux konvencijos revizijos dėl Dardanelų ir Bosforo sąsiaurių. Pagal tą konvenciją, sąsiaurių tvarkymas vyksta 10. valstybių susitarimu. Maskva nori, kad sąsiauriai būtų tvarkomi susitarimu tik tu valstybių, kurių sienos prieina prie sąsiaurių, o tai yra, išskyrus pačią Turkiją, vieną tik vadinamosios satelitinės valstybės.

Rytų Berlyno demonstrantai nuplėšia Rytinės Vokietijos prezidento Wilhelm Piech raštinės iš-kabą ir ją sudaužo.

Po rinkimų Italijoje

Birželio 7 d. Italijoje įvykusiems rinkimams jau iš anksto buvo teikiama ne tik didelė viltis, bet ir ne mažesnė užsienio politinė reikšmė. Europos kontinentinė Italija su Prancūzija yra dvi didelės valstybės, kuriose įtampa tarp Vakarų ir Rytų plačiai srove išsilygo ir į vidaus gyvenimą. Mat, tose valstybėse Maskva turi milijonus savo pakalikų, kurie kritingu momentu nedvejodami yra pasiruošę išduoti savo tėvynę ir tarnauti kaip vieši ar slapsti Sovietų Sąjungos agentai. Prancūzų komunistų vado Maurice Thorez paleistas šūkis, jog prancūzų komunistai niekada nekovošią prieš raudonąją armiją, buvo pakartotas taip pat italų komunistų vado Togliatti. Tokiomis aplinkybėmis ir už Italijos ribų dideliu atsidėjimu buvo sekama italų rinkiminė kampanija. Visus pirmoje eilėje įdomavo, ar Maskvos sėbrai toliau pajęs padidinti savo įtaką italų tautoje.

Pažvelkime į Italijos partinį pasiskirstymą. Formaliai paskutiniuose rinkimuose dalyvavo 73 partijos, o per 1948 m. rinkimus jų buvo net 99. Tačiau didelės srašų dalis buvo įteikta vien tikrai rinkimų klaidinimo tikslais. Didžiosios partijos tyčia prieš rinkimus sudaro neva partinius susigrupavimus, kuriais siekiama klaidinančiais pavadinimais suskaldyti priešingos pusės balsus. Be įvairių „pa-

saulio reformatorių“ srašų, kurių nestinga per rinkimus nei vienoje valstybėje, tikrovėje Italijoje pasireiškė tikrai trys srovės: vidurio, kairės ir dešinės. Vidurio srovę pirmoje eilėje sudarė krikščionys demokratai, liberalai, respublikonai ir socialdemokratai. Kairiajam sparnui atstovavo komunistai ir socialistai, vadovaujami Pietro Nenni. Pagaliau dešinėje vyravo monarchistai (Partito Nazionale Monarchista) ir neofašistai (Movimento Sociale Italiano — italų socialinis sąjūdis).

Nuo 1945 m. italų valdžios branduolį sudaro krikščionys demokratai (Democrazia Cristiana) su ministru pirmininku De Gasperi priešakyje. Į vyriausybės koaliciją dar įėjo liberalai ir respublikonai, kurie atstovavo laicistiniam vidurio sparnui, ir socialdemokratai, atskilę nuo socialistų, kurių vadas Nenni nuėjo sėbrauti Maskvai. Tuo tarpu kai kairioji opozicija turėjo parlamente apie trečdajį atstovų, neofašistai ir monarchistai ligi šiol tautos atstovų rinkimuose tebuvo atstovaujami visiškai nereikšmingų frakcijų.

Kaip paprastai, per rinkiminę kampaniją sunkiausia buvo vyriausybės koaliciją sudarančių partijų būklė. Tuojau po karo krikščionys demokratai įgavo vadovaujamą svorį tiek Italijoje, tiek Vokietijoje, iš dalies ir Prancūzijoje. Jų žmonės De Gasperi ir Dr. Adenaueris atsiatojo savo krašto vyriausybės priešakin. Ant jų pečių gulė visa nelengva pokarinio gyvenimo normalizavimo ir atstatymo našta. Kiekvienas stebėjamas pripažins, kad De Gasperi vyriausybė atliko savo darbą patenkinamai. Jos uždavinį, be abejo, žymiai palengvino milijonai dolerių, kurie plaukė iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Bet ji išsukė ir nepasitenkinimo, nes nepajėgė išspręsti daugelio socialinių klausimų. Krašte visą laiką buvo priskaitoma maždaug du milijonai bedarbių.

Taip pat lėtas žemės reformos vykdymas negalėjo patenkinti žemės ištroškusį bežemių. Italija, kaip ir kitos Pietų Europos valstybės, vis dar turi gausią biednuomenę, paprastai pasakančią tuos, kurie jai daugiau žada. Laicistinių demokratų dalyvavimas vyriausybėje kartu su krikščionimis demokratais, kurie koalicijai davė toną, irgi susilaukė aštrios kritikos. Pagaliau, kiekviena valdžia, išbuvusi prie vairo ilgesnį laiką, tarytum nublanksta, „susidėvi“.

Viso to pasekoje vyriausybės koalicija, siekdama valdžios patvarumo, dar senajam parlamentui pasiūlė pakeisti rinkimų įstatymą ir įvesti nuostatą, kad

toji grupė, kuri surenka absoliutinę balsų daugumą, gauna savotišką premiją, būtent, jai pridedama 15% viršaus mandatu prie gauto atstovų skaičiaus. Šis rinkimų įstatymo pakeitimas buvo priimtas, nepaisant smarkaus opozicijos pasipriešinimo, kuris parlamente kelias atvejais pasibaigė tikromis muštinėmis.

Bet dabartinių rinkimų rezultatai parodė, kad vyriausybės koalicijos dėtosios viltys nepasiteisino. Kadangi dėl anos įstatymo naujovės dar labiau įsisiubavo aistros, tai abi pusės visomis išgalėmis stengėsi, kad nei vienas balsas joms nepriartintų. To padariny buvo nepaprastai gausus dalyvavimas rinkimuose, viršijęs 90%.

Rinkimų rezultatai skaitytams, be abejo, jau žinomi. (Perkelta į 8 pusl)

M Ū S Ų VEIKLA

Birželio 16 d. VLIKo pirmininkas M. Krupavičius ir Vykd. Tarybos pirmininkas K. Zaluskas išvyko į Romą pasitarti su min. St. Lozoraičiu. Be kita ko, ten norima išsiaiškinti, kokių žygių turėtų imtis diplomatai, ką turėtų atlikti VLIKas ir ką mūsų visuomenė, kad būtų pasidalinta uždaviniams ir pats darbas koordinuotas.

D. Britanijos ministeris pirmininkas ir einas užs. reik. ministerio pareigas Sir Winston Churchill per D. Britanijos užsienio reikalų ministeriją atsiuntė Lietuvos ministeriui Londone B. K. Balučiui padėką už jo, Lietuvos Diplomato Kolegijos užsienyje, jos Sefo ir VLIKo vardu pareikštus sveikinimus su linkėjimais D. Britanijos karalenei Elzbetai II jos vainikavimo proga.

VT - Informacijos. Tarnybos pastangomis į prancūzų kalbą išversti „Mažieji Katynai“. Vertimas peržiūrimas ir artimiausiu laiku bus atiduotas spaudai.

Iš Kolumbijos pranešama: Lietuvių Katalikų Komiteto ir Kolumbijos Lietuvių Bendruomenės narių kun. Myk. Tamoliūno, kun. Nikodemo Salduko ir Dr. Stasio Siručio pastangomis ir intervencija pagaliau birželio 10 d. Kolumbijos vyriausybė sutiko oficialiai pripažinti ir tvirtinti Lietuvos Konsulatą Kolumbijoje. Lietuvių kolonijos Kolumbijoje džiaugiasi šiuo politiniu laimėjimu Lietuvos nau-dai.

Rytiniam Berlyne, demonstrantų drąsinamui, policininkai vokiečiai meta per langus savo uniformas ir persirengę civiliais rūbais, traukia į vakarus.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Baly Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Baly Gaidžiūnas. Registrata kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Komunistinė spauda praneša, kad šiais metais Medicinos Institutas Vilniuje išleido 157 naujus gydytojus.

Prof. J. Baltrušaitis, aktyviai dalyvaujantis lietuvių kultūrinėje, politinėje ir diplomatinėje veikloje, gegužės mėn. 5 d. suėjo 50 metų amžiaus. Prof. J. Baltrušaitis gyvena Paryžiuje.

Lietuvių šaltos Draugija Prancūzijoje, vadovaujama p. Backienės, turi erdvas patalpas, kurias padeda išlaikyti Tautinis Amerikiečių Europos Laisvės Komitetas. Reikalų vedėju yra Z. Zubrys.

Mūsų šveicarijos bendradarbio Dr. A. Geručio žmona jau aštunta savaitę gydo ligoninėje. Linkim greitos sveikatos.

Šmet suėjo 40 metų sukaktis nuo Igno Seiniū apsakos "Kuprelis" pasirodymo 1913 metais. Iki šio laiko jau išleistas penktos "Kuprelis" laidos. Rašytojas Ign. Seiniū gyvena Švedijoje.

Tremties leidykla Vokietijoje išleidžia Dirvos bendradarbio K. Barėno novelių rinkinį.

Didelis politinis savaitraštis "Fortschritt", 1953 m. birželio 12 d. laidoje Pabaltijo Gėdulo Dienai paminėti deda trijų skilčių straipsnį antrašte: "Mums einasi labai gerai..." Straipsnyje atskleidžiamas, su parastėmis "Sovietų botagas virš Pabaltijo", "Du milijonai svetimųjų", "Juodosios kovo dienos", "Partizanų kovos", "Vargiai daugiau 50 nuosimčių", plačiai pavaizduoja tiek šiandieninę Pa-

baltijo būklę, tiek baidydas deportacijas.

"Laiškai iš Klaipėdos krašto". Tokia antraštė "Frankfurter Allgemeine" 1953. VI. 3 straipsnėliu nupasakoja, kad federalinėje respublikoje gyvenantieji vokiečiai vis dėlto kartais gauna iš Klaipėdos krašto vokiečių laiškus, iš kurių galima spręsti apie gerus lietuvių ir vokiečių santykius, apie jų savitarpę pagalbą, apie žemės ūkio sovietizaciją. palikusią ūkininkui vos vieną karvę ir daržo gabalėlį ir apie kultūrinį bei religinį gyvenimą. Deportacijos dar nesiliaujančios. Visai neseniai vokiečių buvusios išgabentos miškų darbai į Rusijos gilumą.

RUSŲ EMIGRANTŲ VEIKLA

Rusų emigrantai Vokietijoje pastaruoju metu rodo gyvą veiklą. Gegužės 6 d. Muenchene buvo suauktas vad. 4-sis rusų emigrantų kongresas. Jį atidarė kalba rusų emigrantų Vokietijoje pirm. Dr. N. Fabricius; jį prezidiumą buvo išrinkti ats. gen. Golubincevas, kunigaikštis Trubeckoj, Dr. S. Joninas, Krevenk, Mosičkinas ir G. Prasolovas. Kongresą telegrama sveikino Vokietijos vid. reik. min. Lehrsas, be to, Muencheno vyr. burm. T. Wimmeris, užsieniečių pabėgėlių Vokietijoje pirm. Dr. O. Pirkmaieris, šerbu tautinės sąjungos atstovas Momeilo ir kt. Iš lietuvių stebėtojų buvo nuykęs VLIKo narys J. Kairys. Ankstesnieji rusų emigrantų kongresai yra buvę Stuttgarte, Muenchene ir Frankfurte.

Jau praaugom parapinius stogus

GENOCIDAS VYKDOMAS 100%. — JAV POLITIKAI IR SPAUDA KALBA UŽ MUS. — KONGRESMANAS PASAKOJA LIETUVOS ISTORIJA IR TIKI LIETUVOS LAISVE.

Laisvės vasaris ir vergijos birželis nūdieniam laisvųjų lietuvių gyvenime žymi svarbiausius naujosios mūsų istorijos etapus. Ir tų diametraliai priešingų įvykių minėjimai sujungia visas mūsų pažiūras vienam tikslui — Lietuvos Laisvei. Tasai vieningumas ir jautrumas didžiajam Lietuvos skausmui buvo gerai pademonstruotas birželio 13 d. Chicagoje Marijos augst. mokyklos auditorijoje.

Gražios mokyklos 1300 vietų auditorija kančių birželinėms paminėti buvo per maža. Kai ALTO Chicago skyriaus pirm. Dr. S. Biežis akademiniu punktualumu atidarė minėjimą, paskutiniai dalyviai turėjo tenkintis stovimomis vietomis pasieniais. Minėjimo motto, po O. Bieženės vadovaujamų himnų, vysk. V. Brizgys nusakė invokacijoje — atnaujinti, pažadą kovoti ir aukotis.

Nenuilstamas konsulas Dr. P. Daužvardis, pasirėmęs ekspertų nuomonėmis, pareiškė, jogei iš 1940-41 m. suimtųjų ir ištremtųjų 40,000 lietuvių, nedaug išliko iki šių dienų, nes žinovų teigimu, bolševikinių vergų stovyklų sąlygomis žmogus vidutiniškai galįs išgyventi 10 metų. Trėmimai vykdomi periodiškai, ir turime rimto pagrindo būsiant, kad iki šio minėjimo bar-

barai jau bus įvykdę dar prieš 13 metų suplanuotą normą — ištremti 700,000 Lietuvos gyventojų. Turime rašyti, kalbėti ir rekti rekti, reikalaujame teisingumo, — akcentavo Lietuvos konsulas.

Adv. A. Olis, Sanitarinio distrikto prezidentas ir ALTO vicepirmininkas, faktais pavaizdavo, kad dabartinė situacija Lietuvos vadovimo bylai yra nepalyginamai geresnė nei buvo prieš kelis metus. Šiandien ir tie didieji JAV laikraščiai, kuriuose nėra nė vieno lietuvių akcininko ir nė vieno lietuvių redakcijos persona, deda įžanginius straipsnius mūsų aktualijoms, o kongreso ir senato nariai, politikai ir veikėjai kalba už mus. Jau mes praaugome savų organizacijų ribojamą veikimą ir išėjome į platesnius horizontus. Tai teisingos mūsų taktikos vaisiai, — pareiškė Olis, — reikia tik, kad ir kiti mūsų miestai, su gausiomis lietuvių kolonijomis, eity tuo keliu.

Teisėjo Welleso pristatytas kongreso narys T. V. Sheehan, atskridęs į skaudų mūsų minėjimą iš Washingtono, apžvelgė istorinius Lietuvos faktus, bolševikų melą, priespaudą ir klasišką Lietuvą inkorporuojant ir auditorijai trinuksmingai prifariant, pareiškė įsitikinimą, kad vieną dieną Lietuva ir vėl bus laisva, kaip yra laisva ši šalis.

Kongreso nariai, kaip T. V. Sheehan, kurį skrenda pas mus iš sostinės ir stebina mus savo istorijos žiniomis apie Lietuvą, nėra mums abejingi. Bet, kad jų pažiūra į Kremliaus režimą yra per humaniška, liūdią kad ir šis faktas: garbingasis kongresmanas T. V. Sheehan, Lietuvos laisvinimo priemonių eilėje suminėjo ir mūsų pareigą palaikyti kontaktą su žmonėmis namie (Lietuvoje)! Tai tik pabrėžia gilesnio bolševikinių valdymo metodų tyrinėjimo prasmę pačiose JAV institucijose. Tam gerai patarnautų kito mūsų bičiulio kongreso nario Kersteno pasiūlytoji rezoliucija, jei ji būtų priimta. ALTO pirm. L. Šimutis minėjimo progą karštai ragino siųsti laiškus ir telegramas į sostinę, prašant paramos tam projektui. Į čia pat išdalintus vokus dalyviai kišo dolerius asmeninių dalyvių telegramų išlaidoms apmokėti. Visą techniką sutvarkyti įsipareigojo Chicago ALTO skyrius. Šias elutes rašant, šimtai telegramų, remiančių Kersteno sumanymą,

iš Chicago jau skrido į Washingtoną.

Montažui talkininkavo Br. Jonušo vedamas vyrų choras, A. Stephens moterų choras, pora solisčių iš to choro, aktorai G. Velička ir J. Raudonis, akomp. Vl. Jakubėnas ir L. Šimutis jr. Dekoracijoms Vl. Vijeikio. Visuomoje neblogas, bet kiek ištęstas montažas, iš dalies nukentėjo dėl perdėto vieno deklamatoriaus balso taupymo ir rampos šviesos nebuvimo.

J. Paplėnas

ANTANO NAKO STUDIJA CHICAGOJE

Kviestų svečių būrys birželio 14 d. Lietuvių Auditorijoje, Chicagoje, turėjo malonią progą susipažinti su Antano Nako Fortepijono Muzikos Studijos mokinių pasiekimais. Trečius metus egzistuojančios studijos pažangą nuosekliai pavaizdavo 15 mokinių (viso studiją lanko dvigubai daugiau), programą pradėję nesudėtingomis liaudies dainų melodijomis ir baigę sudėtingais preludais ir nokturnais.

Studijos vyresnieji mokiniai parodė jau ne tik gana gerą techniką, bet ir įsijautimą į skambinamą kūrinių. Šį kartą savo pažangumui išsiskyrė R. Penėyla su Aarono Preludu ir Gurlito Valsu 2-ms fortepijonams (su mokytoju), R. Vansauskaitė su Mozarto Rondo iš sonatos A dur ir J. Jurgailaitė su G. Trečiokaite, pasakambinusios Schulzo Rondino 2 fortepijonams. Višniai bręstančios pianistės įspūdį paliko V. Tautvydaitė, labai gražiai patiekusi E. Bacho Solsegietto, Čiurlionio Preludą ir Nokturną ir, mokytojo A. Nako talkininkaujama, Saint-Saens'o Alzyro siuitos 4-ją dalį dviem fortepijonais.

Studijos steigėjas Antanas Nakas Lietuvoje buvo žinomas kaip teisininkas. Mėgo betgi muziką, lankė Kauno konservatoriją ir baigė jos fortepijono klasię su 2-ju metų pedagoginiu skyriumi. Tremtyje muzikos pedagogikos srityje tobulinosi Salzburgo Mozartajume. Lygiai greičiau dirbo pedagoginį darbą. Švelnus jo būdas, pasirošimas ir praktika leidžia rasti kelią į įvairaus amžiaus ir labai skirtingo išsilavinimo mokinių sielas, ir ne tik jose sužadinti muzikos pamėgimą, bet ir savųjų tautinių vertybių meilę.

Mokinių mamių svečiams paruoštoje kavutėje gero darbo sumanytojai Ant. Nakui eilę kalbėtojų (J. Gibaitis, G. Velička, J. Paplėnas, D. Velička, J. Senkus ir P. Rudys) palinkėjo sėkmės, ugdant dvasines jaunimo pajėgas.

Greetings and Best Wishes to Our Friends & Patrons

WESTERN & SOUTHERN LIFE INSURANCE CO.

G. R. DICUCCIO, MGR.

EUCLID & GREEN SHOPPING CENTER
18233 Euclid Ave. KE 1-5775

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	2.25	Namai ant smėlio	2.00
Step. Zobarskas		J. Gliuda	
Aukštųjų Simonių Likimas	3.50	Nemunas	
Ieva Simonaitytė		St. Kolupaila	2.50
Anglų kalbos gramatika		Neramų buvo Laisvės Alėjos	
J. Kukanauza	2.00	B. Daubaras	1.50
Anderseno pasakos		Our Country Lithuania	
		V. Augustinas	5.00
Anglų kalbos gramatika	2.00	Po Tėvynės dangum	
V. Kamantauskas	1.00	Zodžiai vytes Nemunėlio.	
Aukso kirvis		Paveikslai V. Augustino	2.00
Juozas Svaistas	2.50	Petras ir Liucija	
Barabas		Romain Rolland	1.20
Paer Lagerkvist	2.25	Pasaulio Lietuvių Žinynas	
Baltasis Vilkas		Anicetas Simutis	5.00
K. Binkis	1.00	Princas ir elgeta	
Baltis		Mark Twain	1.20
J. J. Bačiūno leidinys	1.50	Pirmas rūpestis	
Baltaragio malūnas		Jurgis Jankus	2.00
K. Boruta	2.50	Pragaro pošvaistės	
Broliai Domeikos		V. Alantas	3.50
L. Dovydenas	2.50	Partizanai už gelež. uždangos	
Buriavimas ir jūrininkystė		Damantais	2.50
B. Stundžia	2.00	Per Klausčių ūlytėlę	
Didžiosios atgailos		Liudas Dovydenas	2.20
R. Spalis	3.50	Pietų vėjelis	
Džiaukis gyvenimu		Vytė Nemunėlis	1.60
O. Swett Marden	0.70	Paklydę paukščiai I	
Doleris iš Pittsburgho		Jurgis Jankus	2.20
Stepas Zobarskas	0.80	Paklydę paukščiai II	
Daili saulytė		Jurgis Jankus	2.50
Gyvatų lizdas		Petras Širvokas	
Francois Mauriac	2.60	Juozas Svaistas	2.70
Gatvės Berniuko Nuotykių		Pabučiavimas	
R. Spalis	5.00	J. Grušas	1.50
Gimdytoja		Raudonasis siaubas	
Francois Mauriac	1.75	Salik Vogulov	1.25
Giesmė apie Gediminą		Raudonasis Tvanas	
B. Sruoga ir V. Petravičius	2.00	Ignas Seiniū	3.5
Gintariniai vartai		Raudoni batukai	
N. Mazalaitė	2.00	Jurgis Savickis	1.50
Gimtojo žodžio baruose		Ramybė man	
P. Jonikas	1.50	J. Kėkštas	0.20
Gyvylių ūkis		Raguvois malūnininkas	
George Orwell	1.00	V. Tamulaitis	0.25
Haufo pasakos I ir II dalis		Sudie, pone čipse	
	2.75	James Hilton	0.75
Kazimieras Sapieha		Silkai ir vilkai	
B. Sruoga	2.50	Runcė Dandieris	1.00
Karoliai		Saulės laikrodžiai	
Guy de Maupassant	2.50	Henrikas Nagys	1.00
Kaip jie mus sušaudė		San Michael knyga I	
J. Petraitis	1.80	Axel Munthe	2.50
Kuprelis		San Michael knyga II	
Ignas Seiniū	2.00	Axel Munthe	2.50
Kalorijų ir doleris		Sventieji akmenys	
Vilius Bražvilis	2.00	Faustas Kirša	2.00
Kryžkelės		Sventoji Lietuva	
A. Vienuolis	3.50	Jurgis Savickis	3.00
Konradas Valenrodas		Sventoji Inga	
Adomas Mickevičius	1.50	A. Skėma	2.50
Kelias į kryžkelės		Tarp žalsvų palapinių	
Putinas	2.50	P. Kesijūnas	3.00
Kaimiečiai I d.		Tėvų pasakos	
Reymond	3.00	A. Giedrius	1.90
Kelias į pasisekimą		Tolimieji kvadratai	
Grabau - Grabauskas	2.00	J. Grišmanauskas	2.00
Lietuvių Kalbos Istorija		Tautosakos Lobynas	
Dr. P. Jonikas	3.00	J. Baly	3.00
Lyrika		Tomas Nipernadis	
K. Binkis	2.00	August Gailit	2.50
Loreta		Trylika nelaimių	
Stasius Būdas	1.80	R. Spalis	1.25
Lietuva		Tarp pelių ir vyrų	
A. Bendorius	2.75	John Steinback	1.25
Lietuvių Literatūra		Tėvelių pasakos	
Pranas Naujokaitis	2.00	A. Giedrius	0.20
Lietuvių Tautos Kėlas		Ugnies pardavėjas	
M. Biržiška	3.00	Baly Rukša	1.00
Lietuvių kalbos vadovas		Velykų pasakos	
Red. prof. Skardžius	4.50	N. Butkienė	1.00
Lietuviškos pasakos		Vidurnakčio vargonai	
J. Baly	2.50	Ceslovas Grincevičius	1.50
Lietuvių poezijos antologija		Vincas Krėvė Mickevičius	2.00
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis	6.00	Vaikų knygelė	
Lekučio atsiminimai (jaunimui)		M. Valančius	1.80
A. Giedrius	1.50	Vienėri metai ir viena savaitė	
Lietuvių archyvas		B. Gaidžiūnas	1.50
Bolševizmo metal	3.00	Varpai skamba	
Lietuvos Valstybės		Stasius Būdas	2.50
Konstitucijos		Vyturėliai Laukuose	
Lietuva tironų Pančiuose	0.70	Vikt. Šimaitis	0.75
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andrūnas ir Petras Svyrius)	1.50	Taupoji Virėja	2.00
Mažasis Lietuviškas		Užuovėja	
Angliškas žodynas		M. Katiliškis	3.50
Vilius Pėteraitis	2.00	Žemaičių žemė	
Metūgės		A. Vilainis	1.50
B. Pūkelevičiūtė	1.00	Žemaičių krikštas	
Mėnuo vad. medaus		P. Abelkis	3.50
N. Mazalaitė	2.50	Žvaigždėtos naktys	
Meškiukas Rudnosiukas		Augustaitė-Vaičiūnienė	1.00
Vytė Nemunėlis	2.00	Žmonės ant vieškelio	
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite		Liudas Dovydenas	1.00

DIRVA, 1272 East 71 St.

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrengimai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

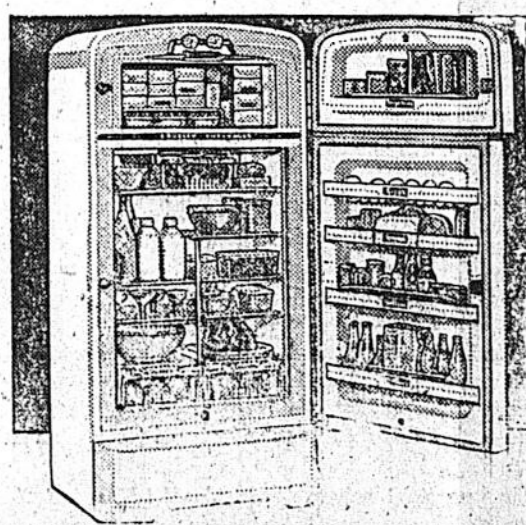
Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.
kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.,
sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Iki \$100 už naudotą šaldytuvą

nežiūrint metų, firmos ar stovio

kai jūs perkate naują 1953

CROSLY

SHELVADOR

SALDYTUVA

Kainos prasideda nuo \$199.95
\$1.90 į savaitę

- Automatiškas įšaldymas
- Nepalyginamas Shelvador
- Atskiras skyrius sviesto šaldytuvams
- Penkių metų užtikrinimas

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

Nusibodo man jau siūti- muzikantu noriu būti...

Kai tikta mažiutės nuotrupos, nors kartais žavingai gražios, mus čia tepasiekia, kaip kovojančios Tėvynės vaikai savo "partizanų dainomis" dvasiškai atsiliepią į bolševizmo vergijos iššūki, čia užsienioose yra lengva stebėti mūsų tremtinių dvasinį, meninį, literatūrinį reikišumą.

Ir verta jį stebėti. Įdomu ir svarbu įsiklausyti, kokie stimulai apsprendžia mūsų tautos laisvųjų skeveldrų kūrybinę dvasiją. Kuo toji "dvasia", mūsų žmogus, jaunesnis ar senesnis, gyvena, ką jis kenčia, kuo džiaugiasi, ko nori, už ką kovoja ir dėl ko kapituliuoja, kaip reaguoja į savo ir savo tautos likimą, — tolyneškai tarant, kaip jis, dvasinis žmogus, menio kūrėjas "atsiliepia"...

Šalia dailės, muzikos, teatro sričių, — grožinė literatūra šiuo atžvilgiu yra bene pats ryškiausias ir būdingiausias atsiliepiamo laukas. Grožinė literatūra mūsų tautos teise ir valia savaimingai gyventi, kaip atgimimo gadinys, taip ir dabar ryškia, tikriausiai ir stipriausia, negu kas kita. Aš vis dar būčiau linkęs pritariti herezijai, kad lietuviai geras poetas, beletristas ar dramaturgas galinčiau pareikšti pasauliui protestą prieš mūsų Tėvynės užgrobigumą ir įtikinamiau paskatinti savuosius ir svetimuosius suprasti mūsų nacionalinių ir žmoniškųjų laisvės teisių atstatymo būtinumą, negu... VLIKo Pirmieji, ar Petras Karvelis, Yaclovas Sidzikauskas, ar tūlių laikraščių ministeriu vadinamas E. Turauskas...

Tačiau didžiulia mūsų rašytojų ir poetų "kovoją už laisvę" industriniuose viso pasaulio fabrikų kampuose, o Lietuvą raštinės vaduoja veiksmų ministrai prakalbomis, atsišaukimais ir informacijų biuleteniais. Tai ne koks pyktis ar pavydas, tai tik mūsų gyvenimo nuogo fakto pastebėjimas. Tokia yra nuo seno valstybiniuose reikaluose nusistovėjusi tvarka, turbūt gera tvarka, ir mes jos tikriausiai nepakeisime. Jei kas būtų pasikeitę, jei būtų įsimaišęs nors kiek geresnis politiškas literatūrinis skonis, tai vienas iš paskutinių VLIKo atsišaukimų į dalyką nebūtų buvęs užbaigtas vyskupo A. Baranauko eilėraščiu: "Kad tu, gude, nesulauktum..." Tas publicistinis eilėraščio posmas turi labai gerų intencijų ir tokioje redakcijoje buvo aktualus net prieš 50-70 metų. Tačiau, atsižvelgiant į mūsų poezijos formalinį ir dvasinį progresą, jis yra labai silpnas, jau nekalbant apie galinčius kilti nesupratimus dėl gudų, kurių šiandien niekas maskoliais, juo labiau maskviniais bolševikais nebelaikome. Žiūrint to, nors kaip ir laisvųjų gudų nacionalistai mums irgi vėl grasi...

Prieš metus šioje vietoje man yra tekę kalbėti apie keturių mūsų jaunesniosios kartos poetų ir vieno jų eilėraščių interpretatoriaus rinkinį, vardu ŽEMĖ. Tai buvo gražus rinkinys ir labai bręstančios mūsų naujosios poezijos manifestacija. Kiek vėliau Argentinoje buvo atspausdintas neperiodinis leidinys LITERATOROS LAN- KAI, lyginai tos pačios penkių redaguojamas (K. Bradūnas, J. Kėkštas, H. Nagys, A. Nyka-Niliūnas ir J. Girmius). Neseniai pasirodė ir antras Literatūros Lankų numeris, savo svoriu pasunkėjęs, vėl naujais

dalyviais pagausėjęs ir tiek visokių, tiek žavingai gražių, žavingai galėtume tvirtinti, kad stipresni literatūriniai žurnalai mes bemaž ir Nepriklausomoje nesame daug turėję. Tai džiuginanti mūsų kūrybinės gyvybės manifestacija. Jei ji dar nerado reikiamo atbalsio mūsų kultūrinėje, užsienio visuomenėje, tai iš dalies gal dėlto, kad Lankai turbūt dėl tam tikrų sąlygų turi spausdintis tolimoje Argentinoje, o ne kuriame stambesniame užsienio lietuvių centre.

Grupėje intelektualinių požiūrių, ypač kritikos dalyje, vyrauja "žemininkai". Šiaipjau jų literatūrinė "pasaulėžiūra" atrodo labai plačių plotų, gerokai nevienoda, siekianti nuo jau klasikinio estetizmo ligi pačių moderniausių madų. This is fine... Bet jauti vieną kitą bendrą giją, kurią savo komentaruose nusako ar bent mėgina surasti minėtasis "žemininkų" poezijos komentatorius Juozas Girmius. Girmius — turbūt gambiausias iš mūsų vėlesniųjų filosofų, o jo visuomeninėmis ir net politinėmis kritikomis (gaila, retomis) aš jau nekarta turėjau progos gėrėti. Jis duoda "žemininkų" ir iš dalies visų Literatūros Lankų poetinę ir idėjinę sampratą. Jis kruopščiai ir smulkiai ginčijasi su visais "žemininkų" kritikais ir recenzantais, skirsto mūsų poeziją į generacijas ir aiškina jų pobūdžius...

Tikrai, tikrai labai atsiprašau, bet toje J. Girmiaus polemikoje, kaip ir ŽEMĖS antalogijos įvade aš niekaip negalėjau išsivaduoti nuo tam tikro linksmo įspūdio. Man rodos, tai būtų visiškai tas pats, jeigu aš, kaip tūlių kultūrinis ir politinis temų žurnalistas-publicistas, pradėčiau nagrinėti, pvz., Lietuvos agronomijos problemas. Suskirstytiau lietuviškus agronomus į generacijas (yra pagrindo). Į pieno ūkio ir daržininkystės sritį pažvelgiau tarptautinės teisės akimis. Bekono ir viščiukų ūkį pasvarstyčiau Lietuvos laisvinimo uždavinių požiūriu. Ir šalia to, dar sustočiau ties bulvių ir jvairių pašarinių medžiagų ugdymo metafizika... Toks naujas maceiniškas pažvelgimas į dalykus gal ne vieną sudomintų, ir galbūt rasčiau grupę šalininkų net agronomų tarpe.

Nesupykite, leiskite pajaukauti... O po to, pacituoti labai rimtą J. Girmiaus išvadą: "Žemininkai, nors iš įpročio taip pat dažnai pravardžiuojami individualistais, iš tiesų visai nusigręžę nuo paskendimo asmeninėse aimanose, nes atsižvelgę į metafizinį žmogaus prasmės laike klausimą. Suteikia šis atsižvelgimas žemininkų kūrybai idėjinę poezijos charakterį ir tuo pačiu padaro juos naujos ir, būtent, trečiosios kartos iniciatorių" (Lit.-Lankai, 2 nr., 19 psl.).

Jei tie tvirtinimai nebūtų vien Girmiaus asmeninė nuomonė, o išreikštų visos grupės literatūrinį ir idėjinį credo, su didžiu apgailestavimu turėčiau pasakyti, jog tokia Literatūros Lankų "samprata" man atrodytų ir klaidinga ir drauge kreipianti mūsų tremties literatūrą žalinga linkme. Nuomonė žiauri, bet tik pažūrėkime...

Pirmiausia, individualisto žodžiais žodžiais išnagrinėti. Bet jis ir prasmė juk neturėtų būti laikomas "pravardžiuoju". Jei žemininkai ir jų draugai literatūros Lankų numeris, savo svoriu pasunkėjęs, vėl naujais

nustotų buvę įdomūs.

Jeigu juos naujos, ir būtent trečiosios kartos iniciatorių padaro tie požymiai, kuriuos pamini Girmius, tai tie požymiai mažai būdingi. Jie toli gražu ne nauji. Nuo asmeninių aimanų visiškai buvo nusigręžęs jau pirmasis mūsų poezijos klasikas Kristionas Donelaitis, vėliau kad ir tas pats Baranaukas, kad ir Petras Vaičiūnas, na, kad ir Kazys Binkis... O idėjinės poezijos charakterio tiek apskiai esama mūsų lyrikoje, jog čia reikėtų vien vardų kelias eilutes prirašyti, paminint Maironį ir Jakštą, ir Brazdionį, ir Kiršą, ir Janonį, ir Baltrušaitį, ir Borutą, ir didelę daugybę kitų. Jei kaip kuriuos iš jų pavadintume visuomeniniais, ar patriotiniais, ar socialistiniais poetais, tas toli gražu nepažina idėjinio charakterio jų kūryboje.

Arba tos "asmeninės aimanos"... Poetų asmeninės aimanos dažniausia būna sodri išraiška daug bendresnių, gilesnių ir platesnių aimanų (arba jie nelaikomi gerais ir istorijoje išliekančiais poetais). Poetas yra juk savo laiko, jo sąlygų ir nuotaikų dalyvis ir žmogiškosios prigimties reiškęjas, arba toks, kuris priešinis savo laikui, jo sąlygoms ir nuotakoms. Dėl viso to jis "aimanuoją". Ir aimanos yra viena iš gražiausių, stipriausių lyrikos žymių, pradedant nuo Senojo Testamento psalmių, senosios Graikijos, Italijos ir dabarties daugelio šalių poetų. Man atrodytų net gerokai keistas toksai geras ir jautrus lietuvių tremties poetas, kuris dabartinėmis mūsų, jo paties ir visos tautos aplinkybėmis ir gal pasaulinėmis aplinkybėmis visam tam nei pasipriešino skelbtų, nei šventos kovos aistrą degtų (kad ir tik dvasine), nei iš kitos pusės jau ne truputį bent "nepaaimanuotų"...

Aną kartą paminėjęs Toynbee išryškintą iššūkio-atiliepimo dėsni civilizacijų tarpimo rungtynėse, specialiai norėjau patvirtinti, kaip gi mes čia atsiliepiame, kada mums toks iššūkis dabar yra gal pats stipriausias. Kaip atsiliepiame dvasiškai?...

Žemininkų interpretarius man tiesiogiai (nors ir kita dingstimi) atsako į klausimą: jo poetai "atsigręžę į metafizinį žmogaus prasmės laike klausimą". Jie nusigręžę nuo aimanų asarų sūrumo ir nuo kovos aistrų pašėlimo į "nevisuomeninį" susimastymą žmogaus prasmės klausimais mūsų gadinys ar iš viso. Jie susirūpino metafiziniu žmogaus prasmės požiūriu.

Tai klausimai, kuriems spęstis geriausiai tinka filosofiniai metodai, ir tai mokslų sritys, vadinamos filosofija, metafizika, etika, teologija... Poezija gali apimti tas problemas, savo priemonėmis perkelti jas į gyvą žmogų ir parodyti, kaip jos veikia. Bet jei rašytojas nuo gyvojo gyvenimo ir literatūrinio uždavinio nusigręžs į mastymą apie metafizinę žmogaus prasmę (kad ir eilėraščių ar apysakomis), jis dažniausia netik rašys blogus, nereikalingus eilėraščius, bet darys žalą ir literatūrai, ir filosofijai. Visai su tiksliau su J. Ajsčio duotu pavzdžiu: ir žibalas, ir vynas, atskirai paėmus, labai geri ir naudingi produktai, bet juos sumaišius, gauname ne taip jau malonų skystimą...

Šio klausimo nemokėčiau keliais žodžiais išnagrinėti. Bet jį atsako antraštėje panaudota liaudies vulgari talaluška: nusibodo man jau siūti — muzikantu noriu būti... Jei poetas užsimotų netik metafiziškai

Atitaisymas ir nauja klaida

"Eltos" biuletenyje Nr. 16-me yra paskelbtas toks pranešimas: — "Eltos numeris 13 (1953) atspausdintas straipsnis "I Lietuvos laisvinimo talka" pateko per klaidą. Paskelbtas Eltos Nr. 11 (1953) VLIKo atsišaukimas "Visiems Laisvojo pasaulio lietuviams" pasilieka galioje".

Taip yra atsauiamas BURT atsišaukimas, apie kurį buvo kalbėta "Dirvos" 24 numeryje, B. K. Naujoko straipsnyje.

Tame pačiame biuletenyje (11 psl.) yra rašoma, kad "Amerikos didieji laikraščiai, 'N. Y. Times', 'N. Y. Herald Tribune' ir kt., rašydami apie Amerikos Moterų Klubų Federacijos suvažiavimą, didesnę dėmesį atkreipė į daugiausia lietuvių atstovų (A. Devenienės ir kt.) rūpesčių pasiūlytą politinių emigrantų reikalą rezoliuciją. Joje atkreipiamas laisvojo pasaulio dėmesys į šiurpų jo tėvynių likimą".

Apie tai plačiau buvo rašyta "Dirvos" 23 numeryje ir, kaip tenai ir buvo papasakota, tuo reikalu viskas buvo kaip tik priešingai. Būtent:

1) kalbamoji rezoliucija ne politinių emigrantų tėvynių šiurpų likimą kėlė, o siūlė, kad būtų išleistas įstatymas, reikalaujantis imigrantų arba per penkerius metus priimti Amerikos pilietybę, arba, jei jie to nepadarytų, juos deportuoti;

2) toji rezoliucija buvo ne lietuvių pasiūlyta, o parengta rezoliucijų komisijos dar 1947 metais, bet lig šiol gulėjusi be sprendimo ir tik šiais metais iškelta kongreso plenumę;

3) lietuvių delegatės, suprantama, tą rezoliuciją nerėmė, o jai pasipriešino, išskeldamos visą eilę motyvų:

a) A. Devenienė, kuri ten dalyvavo kaip Pabaltijo Moterų Tarybos Kanados skyriaus įgaliotinė, teigė, kad imigrantai iš komunistų pavergtų kraštų, priėmę Amerikos pilietybę, netekę nuosavybės teisių į jų "paliiktą turtą" (!); be to, ji nurodė, kad seno amžiaus imigrantai gali nepajėgti išmokyti pakankamai kalbos, kiek reikia pilietybei gauti; pagaliau pabrėžė, kad Amerikos pilietybę turėtų būti priimama iš meilės, o ne iš prievolės;

b) L. Bieliukienė, Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės pirmininkė, išklėdė šiuos motyvus: pokariniai emigrantai iš komunistų užimtų kraštų yra greičiau politiniai pabėgėliai, o ne paprasti imigrantai; jie drauge su Amerikos vyriausybe ir visuomene tikė, kad jų tėvynės bus išlaisvintos ir jie galės grįžti namo; jie pety į petį su Amerikos organizacijomis dalyvauja kovoje prieš komunizmą, kurioje jie kartais yra naudingesni pasiikdami politiniai egzilai, negu būtų tapę Amerikos piliečiais; Amerikos pilietybė yra privilegija, tad reikalavimas priimti ją privalomai ją lyg ir degraduoja, lyg ir sugretintų su komunistinių kraštų pilietybe, kurios daugumas nenori, bet kuri priverstinai žmonėms primetama; šiais motyvais buvo siūlo ma rezoliuciją arba atmesti, ar

mąstyti, bet ir metafiziškai kurti, jis atliktų tokį nereikalingą darbą, kaip siuveljas užsimanęs muzikantiškai siūti, ar muzikantas užsimanęs siuveljiškai groti.

Jeigu toks tebutų mūsų dvasinis atsiliepiamas į Kremliaus iššūkius, — mes galime pralaimėti, nors ir daug metafizinių žmogaus prasmės laike klausimų būtime išsprendę. Esu nusiminęs ir nesigėdijdamas asmeniškai aimanuoti. O sekančius kartus mėginsiu smulkiau pasidairyti...

ma pripažinti joje atitinkamas išimtis politiniams imigrantams iš komunistų pavergtų kraštų;

4) Kaip tik šie pastarieji motyvai kongresui padarė įspūdio ir rezoliucija buvo grąžinta į komisiją, lietuvių delegatės buvo pakviestos į komisijos posėdį, ten buvo dar kartą išklausti jų motyvai ir rezoliucija buvo pagaliau perredaguota, numatant išimtis politiniams imigrantams ir seno amžiaus bei kitiems asmenims, dėl rimtų priežasčių nepajėgiantiems įsigyti piliečių reikiamų kvalifikacijų; nuosavybės netekimo motyvas negalėjo būti priimtas dėmesin dėl paprastos priežasties, kad net ir amerikietės moterys, pasirodė, nežinančios, jog nuosavybė komunistų užimtuose kraštuose ir taip jau atimta...

5) "Elta" biuletenyje minimi Amerikos laikraščiai dalyką aprašė kaip tik šiaip, o ne "Eltos" atpasakotąja prasme, o "N. Y. Times" net antraštėje pabrėžė, kad opozicijai prieš rezoliuciją vadovavo delegatė iš Queens, N. Y., t. y. Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės pirmininkė, kurios išskeltieji motyvai ir buvo laikraščio atpasakoti.

Taigi, matyti, "Elta" čia yra suklaidinta korespondento, kuris "girdėjo skambinant, bet nežinojo katroj bažnyčioj", besirūpindamas sukurti kam nors nebūtų nuopelnų iliuziją.

Panašiai yra atsitikę ir su Kanados "Nepriklausomaj Lietuvoj" tuo reikalu pasirodžiusia korespondento informacija, kuri tikinama, esą metų metais tąja rezoliucija niekas nepasirūpinę, ir tik dabar kanadiečių įgaliotinė, kaip archangelas iš dangaus su kardu, pasirodžiusi ir pašalinusi didžiausią pavojų... Iš tikrųjų ši rezoliucija, išgulejusi komisijoje keletą metų, viešumon tik dabar tebuvo iškelta. Tad tik dabar ir tebuvo proga prieš ją pasisakyti. Kad kanadiečių įgaliotinė prie to pasisakymo prisidėjo, labai gerai, tik ne visai gerai, kad, pasigyrimo tikslu, skelbiami nebūti dalykai.

KOPERNIKO METAI LENKIOJE

Šiais metais suėjo 480 metų nuo garsaus mokslininko M. Koperniko gimimo. Kadangi dėl Koperniko kilmės yra nemažai ginčų tarp lenkų ir vokiečių, tai lenkai pasiskubino šiuos metus Lenkijoje paskelbti M. Koperniko metais.

M. Kopernikas yra gimęs 1473 metais vasario mėn. 19 d. Torne. Jo tėvas — Niklas Koppernig, buvo pirklys ir sūnų Mykolą paliko dešimties metų amžiaus. Po tėvo mirties Mykolą globėjo jo dėdė, Varnijos vyskupas L. Watenrode. Jis ir leido Mykolą į mokslius Krokuvos universitete. Jis yra baigęs astronomijos, lažnytinės teisės ir medicinos mokslus.

Pradžioje gyveno Tizanenburge, ten eidamas kanaaninko pareigas, vėliau grįžo pas dėdę ir čia padarė pirmąją apibrąžą pasaulio sistemos. Po dėdės mirties jis vėl tęsė mokslus. Jo svarbiausias mokslo darbas yra "De revolutionibus orbium coelestium". Jis padarė tadą visą perversmą astronomijos moksle.

Nors M. Kopernikas buvo vokiečių kilmės, bet kadangi studijavo lenkiškame Krokuvos universitete ir tuo buvo susiartinęs su lenkais, lenkai jį savinaisi. Dabartinė Lenkijos Mokslų Akademija šiuos metus Lenkijoje paskelbė Koperniko metais. Rugsėjo mėn. įvyks visa eilė paskaitų, kurias skaityti kviečiami ir kitų kraštų mokslininkai.

M. Kopernikas pasižymėjo ne

Lietuviai dailininkai vasarvietėje

Newyorkiečiai gali pasididžiuoti Pr. Lapienės vasarvietėje už 52 mylių nuo didmiesčio ribų. P. Lapienė ne tik yra plačiai žinoma visos eilės mūsų žinomųjų kultūrininkų globėja, apie simtą jų su šeimomis parsikvietusi iš Vokietijos stovyklų, bet savo gražią vasarvietę šiais metais pavertė į mažą, bet reikšmingą mūsų dailininkų paveikslų galeriją. Birželio 6 d., atidarant vasarvietę, atidaryta ir septynių mūsų dailininkų paroda.

Parodoje matome šių dailininkų kūrybą: Adomo Galdiko, V. K. Jonyno, A. Kašubienės, V. Kašubos, P. Kiaulėno, P. Lapės ir R. Viesulo. Vieni paveikslų jau yra buvę išstatyti kitur, kiti gi parodoje matomi pirmą kartą. A. Galdikas parodoje davė keletą peizažų, V. K. Jonynas, kaip ir kitose parodose, kreipia dėmesį savo naujais J. A.V. atliktais darbais, ligšiol dirbęs Chicagoje. P. Kiaulėnas, atpasakotąja prasme, o "N. Y. Times" net antraštėje pabrėžė, kad opozicijai prieš rezoliuciją vadovavo delegatė iš Queens, N. Y., t. y. Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės pirmininkė, kurios išskeltieji motyvai ir buvo laikraščio atpasakoti.

Gražiai sutvarkytoje parodoje iš viso išstatyti 39 kūrinių. Kadangi didesnė paveikslų dalis parodyti pirmą kartą, tad parodos surengimą tenka vertinti kaip pažymėtiną, ne tik vietinės reikšmės, įvykį mūsų kultūros gyvenime. Parodą organizuojant daugiausia yra pasidaravęs Aleksis Rannit. Šis meno kūrėjas kaip pat yra skoningai suredagavęs šios parodos katalogą anglų kalba. Be darbų kataloge įdėti visu septynių dailininkų, žymiųjų lietuvių mo-

vien kaip gabus astronomas, bet jis turėjo daug nuopelnų ir kitų mokslų srityse, taigi ir tos sritys norimos išskirti ir parodyti Koperniko genialumą.

Dr. J. Januškevičius

derninio meno atstovų, kūrybos apibūdinimai ir kūrėjų biografinės apibrąžos. Šio katalogo 200 egz. pasiūsta Tarptautinei Meno Kritikų Sąjungai Paryžiuje ir dalis išplatinta amerikiečių tarpe Washingtono skrydžio metu. Tuo būdu šis katalogas galės gražiai pasitarnauti lietuvių meno reprezentacijai svetimųjų tarpe.

Paroda P. Lapienės vasarvietėje vyks ištisą vasarą. Taigi vasarotojai ar laikinai sustoje pas P. Lapienę, be vasaros malonumų (jūra, labai turtingos augmenija apylinkės, puikūs gamtos vaizdai), turi progos pasigėrėti mūsų dailininkų darbais ir susipažinti su jų naująja kūryba. Išskeltina tai, kad P. Lapienė, be pavyzdinai tvarkomos vasarvietės, dar turi tiek energijos, pasiryžimo ir lietuviškos kultūros ugdymo bei reprezentacijos nuovokos. Jos vasarvietėje Stony Brook, Long Island, dažnai rengiami ne tik mūsų kultūros žmonių — rašytojų, dailininkų ir kt. — susitikimai, paskaitos, pobūviai. Vis dažniau šioje vasarvietėje atsilanko būriais lietuviškasis jaunimas iš New Yorko. Pav. šį šeštadienį, kons. Budriui globojant, lietuvių studentai newyorkiečiai pas P. Lapienę turės įspūdingą Jotinių laužą.

V. AL

Greetings and Best Wishes

To Our Friends and Patrons

NELSON'S

Family Style Restaurant

Private Parties — Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily—5 P.M.

Sundays 12 to 7 P.M.

Closed Mondays

1422 ADDISON ROAD

EX 1-4000

Atsigaivink su Coke... važiuok saugiai

Kai vairas pradeda neklusyti, pasuk į ten kur matai didelį raudoną šaldytuvą. Sustok... pailsėk... ir vėl būk kaip naujas.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

Antrieji Literatūros Lankai

L. ARAGON IR P. ELUARD — PRANCŪZŲ KOMUNISTAI — LITERATORŲ LANKŲ PUSLAPIUOSE.

B. KAZIMIERAITIS

Paprastai kiekvienas periodinis leidinys, laikraštis ar žurnalas, su pačiu pirmuoju numeriu stengiasi pasirodyti prieš skaitytoją ne tik savo programomis ir šūkiais, bet ir juo patrauklesnio turinio. Kas ten bus toliau — laikas parodys, bet pirmasis numeris turi būti visų apie jį besibūriantiųjų jėgų tirščiausias telkinys! Gyvenimas kartais iš tų pastangų ima ir pasiūpa.

Sitai bus atsitikę, atrodo, ir su "Literatūros Lankais": ant-rasis numeris jau žymiai stipresnis už pirmąjį ir ryškesnio veido (o tas veidas bus — didžiulis liberalizmas, net iki komunizmo garbinimo!).

Nekalbėtume apie "Lit. Lankus", nes antruoju numeriu jie jau tvirtiau pastatė koją ir parodė, kad apie juos susitelkęs jaunimas save laiką būrelis pasiryžęs žygiuoti ir gyventi. Tas būrelis, žinoma, toli gražu ne visas supermoderniųjų tendencijų (šį kartą tokiu pristatomas Leonas Lėtas su "moderniais" eilėraščiais... "sausos sniego mašalos sušalusį lūpų gelmėje pranešiam atmetęs troškinančias neišsiverimo pasalas" ir t. t.). Sakau, nekalbėtume, nes čia ir Nyka-Niliūnas, ir Radauskas, ir Rimbaud, ir Baudelaire, ir Lorca, ir Landsbergis, Mekas, Kafka, Staniškas, Girmius, o kritikos skyriuje literatūra valoma nuo pseudokritikos. Tik pora pastabų gal bus ir ne pro šalį.

Kritikos skyrius toks pat drąsus. J. Girmius suveda sąskaitas su "Zemės" antologijos kritika, L. Miškinas draugiškai apžvelgia H. Nagio ir P. Andriūno kūrybą; Landsbergis išsina "Paklydusių Paukščių" J. Jan-kų, A. Sietynas siūlo išimti iš apyvartos Maironio "Pavasario balsų" Romos laidą už prastą iliustraciją, ir dar šis tas, tik ypač krinta į akis Bruno Barkūno (slapyvardžiu?) pasirašytas Aloyzo Barono abiejų knygų ("Zvaigždės ir vėjai" ir "Debesys plaukia pažemiu") vertinimas. Jame iškelta nemaža gražių ir teisingų minčių, kurios iš tiesų tiek Baroniui, tiek iš viso mažakraujystės sergančiam mūsų naujamajai prozai galėtų išeiti į sveikatą. Tik visa to straipsnio nelaimė bene bus ta, kad jis, greičiausia, rašytas poeto, todėl visos teisingiausios mintys ne tiek remiamos ir iliustruojamos kūrybos faktais, kiek skandina-mos žodžių jūroje ir dėl to nu-stoja savo svorio. Jei to straips-

nio autorius būtų nuosaikiau ir aiškiau nusakęs tai, ką norėjo pasakyti, be galybės palygini-mų, be poetiškų Barono kūrybos sodinimų ir graboriaus vežimė ir t. t., už taiklų teisybę, tikras esu, dėkoto ne tik tas vienas pats Baronas.

Bet man šį kartą ypač rūpi kitas dalykas — tas "Lit. Lan-ky" didysis liberalizmas. Jeigu mano atmintis neklysta, Louis Aragono eilėraščių savo metu yra spausdinęsis "Tr. Frontas". Kažkaip tiko prie veido: aną žurnalą juk vairavo Cvirka, Venclova, Korsakas. Netikiu, kad labai tikty prie "Lit. Lan-ky" vairuotojų K. Bradūno, H. Nagio, Nykos-Niliūno, Dr. J. Girmiaus žydrių akių Louis Ara-gon, kurio poemą "Kalėdų ro-zės" jie spausdinasi. Man rodos, čia bus kažkoks piktas nesusi-pratimas, nes po Stalino mirties, kai Picasso nukrypo nuo "socia-listinio realizmo" linijos ir tru-pūtį savaip papaisė mirusį "tė-vą ir mokytoją" (gaila, kad lie-tuvių spauda, rodos, niekur ne-persispaudino šito Picasso pieš-to Stalino, bent juokų skyriu-o je!), L. Aragon turėjo aiškintis ir teisintis prieš prancūzų ko-munistų partijos viršūnes, nes jis yra vienintelis Prancūzijos komunistų partijos leidžiamo li-teratūros ir meno reikalams skirto savaitraščio "Les Lettres Francaises" vyr. redaktorius ir prancūzų komun. partijos centrinio komiteto narys.

"Lit. Lankų" redaktoriai, sa-kykim, galėjo nežinoti šito prancūzų komunistinio incidento, galėjo nežinoti net Aragono už-imamosios vietos partijoje, bet per ilgus metus jų ausų nega-lėjo nepasiekti bent girdas, kad L. Aragonas yra vienas vado-vaujančių prancūzų komunistų, o jo poezijos modernusis miglo-tumas visiškai suprantamas, nes Aragonas gyvena Prancūzijoje, ne Rusijoje.

Kartą stebėjau "Aidais", kai jie išsispausdino čileno, buvusio senatoriaus komunisto, pabėgu-sio iš savo krašto, Pablo Neru-dos poemą. Gyvendamas savo krašte, tiesa, Neruda jaunystės metais (ir dabar jis dar nėra senas) rašė "moderniškai", o emigracijoje garbina Staliną, Molotovą ir visus tos rūšies šventuosius (štai ištrauka vie-nos tokios poemos: "Ten yra Molotovas, Vorosilovas, as ma-

tau juos su kitais, aukštaisiais generolais, nenugalimu o s i u s. Tvirtus, kaip apklotus sniegu ažuolynus. Nė vienas jų neturi pulkais vergų. Nė vienas jų ne-praturtėjo iš karo, pardavinė-dami kraują". Mano pabrūkta! B. K.).

Anuomet stebėjau, o šį kar-tą dar labiau stebėjau, kai "Lit. Lankai" spausdinasi L. Arago-no eiles ir dedasi nekralogą ki-to prancūzo komunisto — Pau-liaus Eluardo.

Turėdami garbės gyventi Eu-ropos orbitoje, mes čia be jo-kios mėsos valios kartais nuo karto net iš dviejų šaltinių (su sovietišku pašto ženklų, o kar-tais taip pat su mums prieglobs-tį teikiančios valstybės, vadinan, iš sovietų ambasados!) gauna-me visokio velnio, pradedant laiškais, raginančiais grįžti na-mo, baigiant "Tiesia" ir "Tėvy-nės balsu". Vakar aš skaičiau "Tiesoje" iš "Pravdos" perspaus-dintą didelį straipsnį apie Vla-dimirą Majakovskį. Šiandien ga-vau "Lit. Lankus" ir skaitau la-bai šiltą nekralogą "vienam iš didžiausių mūsų šimtmečio poe-tų" — Paul Eluardui (net su fotografija tas nekralogas, o "Tiesoje" Majakovskis fotogra-fijos nebuvo, nors ir tas vadi-namas didžiuliu).

Prisipažinsiu, kad mūsų žmo-gus turi užsidirbti duoną fabri-ke, o jeigu jis dar nešioja kvai-lą galvą ant pečių ir paskui pra-sėdi ligi po vidurnakčių, dar su-sirasdamas kitokio darbo, tai rytą jis gali būti truputį pana-šus ir neišsipaigiojusį. Gal dėl to ir aš truputį užsimiršau, pa-matęs šitokią pagarbą Eluardui, ir staiga pradėjau versti "Lit. Lankų" puslapius, įsiekodamas ano straipsnio apie Majakovs-kį... Ne, pasirodo, aną vaka-rykštį buvau skaitęs... "Tie-soje", o šitą žurnalą redaguoja K. Bradūnas ir jo draugai, nors, atsimenu, vienu metu (paskuti-nėm dienom) Juozas Keliuotis redagavo "Kultūrą"! Jeigu ma-ne būtų sumaišęs ne miego trū-kumas, o kokie nors šizofreniški nervai, tai taip ir būčiau nubė-gęs, lyg kiškis, skandintis: štai jau Amerika, kur sėdi mūsų di-dieji jauni poetai ir "Lit. Lan-ky" redaktoriai, jau bolševikų valdoma, nes, žiūrėkite, tie savo žurnale jau štai ką gieda!

Jei jau lankininkai iš tiesų to-kie dideli liberalai, kad neskiria-tydo nuo elino ir komunisto nuo šizofreniko, tai kokiems nepa-

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

Lietuviai Trans-Mississippi pirmenybėse

pasakoja P. Tautvaiša — pirmenybių laimėtojas

Birželio mėn. 5-7 dienomis, Davenport, Iowa, "susitiko 75 šachmatininkai iš 27 valstybių. Jų tarpe ir 5 lietuviai: Tautvaiša, Karpuska ir Zujus Chica-gos "Perkūno" sp. klūbo, Wini-kaitis — Chicagos lietuvis ir Janus iš Burlington, Ill.

Trans-Mississippi pirmenybės — tai stambiausias JAV Mid-West metinis šachmatų turnyras. Tik visų Amerikos valsty-bių "Open" pirmenybės savo ap-imtimi pralenkia šį turnyrą. To-dėl man buvo įdomu ką nors iš-girsti ir iš paties "šach. kara-liaus" Pov. Tautvaišos.

Papasakok, kaip patis pasi-darei Trans-Mississippi šachma-tų meisteriu — tariau jam į nu-garą įremdamas kažkieno ir kažkur siunčiamas medinės ša-kes.

Pirmame rate, brolyti, už-matavau Baldwin per 15-tą eji-mų, partija truko tik 1/2 val., bet II-me patekau į keblumus. Loš-damas prieš latvj Pupils iš Ne-braskos laimėjau pėstininką par-tijos baigmėje, tačiau neradau kelio "prasilausti", o sąžinė ne-leido sutikti su lygiomis. Tada — sąžinės nuraminimui — pa-aukojau du savo pėstininkus ir visai ramiai priėmiau lygias. Po to, įveikiau Schwartz ir Pensyl-vanijos meistrį McLellan.

Kitame rate susitikau su Chi-cagoje gimusiu lietuviu Wini-laičiu. Vyrukas gerokai primir-šęs lietuvių kalbą, bet pasilai-kęs, sakytum, žemaitiškas būdo ypatybes. Patekęs į blogą padė-tį, jis pademonstravo toį atkak-lų gynimą, kad vos ne vos per 70 eji-mų pasiekiau pergalę. Ši partija mane taip "išpumpino", kad jau sekandžioje — prieš lat-vį Pamiljens (Brooklyn, N. Y.),

kuris lošia garsiaame Nem York Marshall šach. klūbe, patekau į visai kritišką padėtį. Lentoje, tiesą sakant, mano partija bu-vo puiki, bet akyse figūros ėmė mirguliuoti, peštis kaip žvirbliai ant tvoros. Grįžau į viešbutį, prisileidau vonią šalto vandens ir pasinėriau bent pen-ketai minučių. Po to, figūros jau stipriai laikėsi šachmatų lentoje ir prie pakilusios nuo-bailos laimėjimas nebesudarė problemos. Tuo būdu su savo 5 1/2 t. iš 6 išlindau į turnyro priešakį.

Maniau, kad turėsiu ir vėl su-sikirsti su naujai "išteptuoju" Chicagos meisteriu Turjanskju, bet prof. L. C. Young iš Madi-son, Wisconsin, puikia figūros auka sudaužė Turjanskio pozi-cijas ir privertė jį kapituliuoti per 20 eji-mų. To pasėkoje Tur-janskis atkrito pustaškiu. Vien-intėlis, kurs pajėgė surinkti 5 1/2 t. buvo Eastman, daugkarti-nis Michigan valst. ir Detroit meisteris. Su juo ir susitikau žūbtūbinėje kovoje dėl pirmos vietos, dėl Trans-Mississippi šachmatų meisterio titulo.

Šią paskutinę partiją prave-džiau labai užtikrintai. East-man vienintelė viltis buvo — tai aštrus mano laiko trūkum-as: turėjau daryti 17 eji-mų per 5 minutes, painioje, suraiz-gytoje padėtyje. Bet aš nepa-dariau Mr. Eastman lauktos klaidos, o priešingai įpyniau jo karalių ir neišnarpliojama mati-nį tinklą. Tai ir nulėmė Trans-Mississippi čempionato likimą.

Turjanskis, visai nepaveiktas katastrofiško pralaimėjimo prieš prof. Young, paskutiniame ra-te įveikė Minnesotos ir pernykš-tį Trans-Miss. meistrį Curt Brasket. Su 6 taškais. Turjans-ky liko 2-je vietoje.

Dažnai sustojau pasikalbėti su Pov. Tautvaiša, pasižiūriui kaip jis prakaito ir dulkių primirkusius marškinius pakeičia sau-sais. Darbas dar nepalaužė jo geros nuotaikos.

Jul. Susmaras

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakytinas visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi anglų kalbą, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažini-mui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prenu-merata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Die-nos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Ziūrėkit augimą ir žemai, toll ir plačiai, jūs nerast nieko panašaus, kas prilygtų ELEKTROS geram pirkiniui.

Pavyzdžiui, nuo 1939 pragyvenimo kaina Clevelando apylinkėse PAKILO 91%. Ta-čiau tuo pačiu metu, bendra ELEKTROS viennato, siunčiamo į Jūsų namus iš Illu-minating Co., kaina SUMAZEJO 26%.

Jūsų didesnis naudojimas darbą taupan-čių modernių elektros įrengimų, bendromis Illuminating Company 5000 vyrų ir moterų pastangomis, padarė tį gerą pirkinį daug geresniam gyvenimui — tai ELEKTRA!

ELECTRICITY
average price for home use
DOWN 26%

LO!

Radaiš Kilmant

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

Š U O

R. SPALIS

Yra tam tikra rūšis moterų, kurios, sulaukusios dvidešimtuosius metus, staiga pasipuošia nuostabių spindinčių grožių, samtycia, jaunatvę pražydi. Turtum gamta vienu mostu norėtų privilioti savo parink-tajai partnerį. Tačiau tos svaigulio dienos nėra ilgos ir, lyg sezonui pasibaigus, likusi jaunatvė jau pilka, be vilionės, kaip tas iš-plautas, nublukęs audėklas.

Emilė Račiūnaitė buvo moteris, kuri skleidžiasi palengva, iš vidaus minčių ir gi-lios sielos brandinama. Ir nors tas grožis neturi to reizinčio blizgesio, bet savo ra-mybėje yra tiek patvarus ir toks amžinas, kad, kartą pajutęs jį, nobeimanoma nuga-lėti ir jis sunkiasi vis giliau, kol meile pra-žysta.

Ak, mylėjau aš! Ir sapnuos ji man vai-denos, ir laike įtemptų studijų išsivogdavo mintis pas ją skridama, ir savieji namai vargino, savųjų veidai įkyrėdavo, o visa pri-gimtis taip ir verždavosi pas mylimąją, kur viskas nušvisdavo, ekstazėje paskepdavo.

Deja, ne aš vienas taip galvojau. And-rius Varnėnas lygiai nuo jos nesitraukė, o

ji mus abu stebėjo vis nesiryzdama, bijoda-ma apsirikti, svarstydamą, valingai žaboda-ma besiveržiantį savo jausmą, kad ji visa jėga vėliau atiduotų pasirinktajam. O tuo tarpu, dažnai su Varnėnu susitikdami, rodė-me viens kitam šaltą mandagų šypsenį ir elgėmės lyg tikri džentlmenai.

Kartą, kai nugulusi birželio šiluma tin-giai plavinėjo begimstančios saulės šeše-liuose, visi trys keliavome toli už miesto Panemunės šile, kur tarp medžių raibavo belūžta. Nemune spinduliai ir plaukė gaivi-nanti vėsma.

Buvau laimingas kaip niekad anksčiau, nes jau kelintą kartą pagavau jos šiltesnį man mestą žvilgsnį ir jos ranka kažkaip sa-vaime atsidurdavo manojoje, bet kalba, ži-noma, buvo santūri. Juokavome, pasakojome švelnius anekdotus, deklamavome eilėraš-čius ir ėjome paskui Varnėną, kuris, išsukęs iš tako, vedė šilu kažkur Panemunės link, karts nuo karto kišenėje barškindamas pi-nigais.

— Andrius, gegutė vilioja, nemaniau, kad jis toks prietaringas, — juokavo Emilė.

— Abejoju, kišenėje sagos skamba, — papurčiau galva.

— Labai klystat — gerą biznį padariau, — užprotestavo konkurentas.

— Virvė pirkot, — nekaltai paklausiau.

— Ne sau, — metė į mane šyptelėjęs, — bet biznį galėsiu parodyti, einame.

Padaręs keletą žingsnių, Varnėnas pri-klaupė — batas jam atsirišo. Pasinaudojęs ta proga, pagriebiau Račiūnaitę už rankos ir bėgte patraukiau su savimi, norėdamas dingti iš vyro akių, o kadangi kalvelės kaip grybai viena po kitos dygo, nebuvo sunku pasisilepti, todėl išdykaudami lėkėm, šauk-dami besivejančiam, kuris, gerokai atsilė-kęs, pametė mus iš akių. Netikėtai kalvelės pasibaigė ir išsitiesė lygesnė vieta, nukirsti nugalėti medžiai, krūvos plytų ir išvalytas plotas, matyt, namui statyti.

— Čia galėsim pasisilepti, tegu pajieško, — šnabždėję traukdami aš aikštelė.

Bėgome nesidairydami kai staiga urg-damas išpuolė vilkų veislės didžiulis šuva, kuris, virvės už kaklo trukdomas, pakibo čia pat ties mumis.

Račiūnaitė klyktelėjo mesdamasi į mane, aš atšokau žingsnį atgal, tuo tarpu įnirtęs šuva dar kartą visu svoriu įsitempė ir virvė

nutrūko. Nebuvo laiko galvoti. Laikiau mer-ginos rankinuką ir, nieko kito rankoje netu-rėdamas, atkišau jį besigindamas. Jutau, kad vieną ir kitą kartą šuns dan-tys pasiekė mano pirštus, bet į tai dėmesio nekreipiau, o šaukiau Račiūnaitę, kad bėgtų, tačiau jina, paniškos baimės pagauta, stovėjo lyg priaugusi, nedrįsdama pasijudinti, tuo tarpu šuva jau šoko man ant krūtinės, kai kažkas jį užgriuvo ir akimirka pamačiau Varnėno ran-ką, spudžiančią šuns snukį.

— Bekit, — šuktelėjo jis.

Instinktyviai pagriebiau Emilę ir neat-sigrėždamas neriau atgal į mišką, šokdamas už kalvelių už krūmų ir tik kai krūtinėje trūko oro, kada pakankamai toli buvome nubėgę, sustojome ir, atgavę kvapą, pasibai-sėję sužiūrėme vienas į kitą.

— Viešpatie, Andrius! Šuva jį sudras-kys!

— Aš grįžtu, — susipratau ir apsisukęs padariau keletą žingsnių, kai iš tolo pamatė-me jį atskubantį. Jo plaukai buvo suveltį, purvinas švarkas ir marškiniai, dešinioji ranka giliai paslėpta kelnų kišenėje.

— Kur šuva?

— Ikišau į būdą ir pristūmiau balkį,

neišsikapstys.

Stoju tylą, lyg poilsis po baisaus išgyve-nimo.

— Koks tu stiprus, Andriau, — dar iš baimės drebančių balsu vos girdimai pra-šnabždėjo Račiūnaitė, — tu apkandžiotos, parodyk savo ranką.

— Niekis, Emile, keletas brūkšnių.

Ji visa virpėjo ir akys buvo pilnos ašarų.

Be žodžių padėjo ranką ant jo peties lyg tel-jiškodama stiprybės.

— Didvyris esi, Andriau.

— Šiaudinis. Joks žygis nugalėti šunį, juk ne liūtas buvo.

— Tu kuklus, Andriau. Tik dabar pra-dedu tave pažinti.

— Neperdėk, Emile, aš to nemėgstu. Truputėlis šalto kraujo, truputėlis greitos orientacijos ir viskas.

— Andriau, būk gerutis, parodyk savo ranką, peršiu.

Tačiau jis buvo užsispyręs, nesidavė įkalbamas ir, paėmęs ją po ranka, pasak-damas įvairius niekus, juokavo tartum vis-ką pamiršęs ir tik kartais iš surauktų anta-kių ar netikėtai palūžusio balso jutome, kad ne veltui laiko ranką kišenėje.

(Bus daugiau)

I geresnį darbą!

V. BARTKUS

Amerikos lietuviai, pragyvenę nemažai metų, didžiąją daugumą, sunkiu darbu fabrikuose. Jų pūdarbiai retai teprašoksta vidutinių, o labai dažnai tėra žemiau vidutinių. Jei mūsų dirbančiųjų Amerikoje bent 10,000 pajėgtų savo uždarbius pakelti tik 10 ct. valandai, jų metinės pajamos padidėtų virš \$2,000,000. Netenka aiškinti, kad tai turėtų teigiamos įtakos ir bendriesiems lietuviškiems reikalams — krašto laisvinimo kovai, lietuviybės išlaikymui ir kt.

Žymiai dalis mūsų dirbančiųjų galėtų pereiti į brangiau apmokamus darbus įmonėse ir įstai-gose, jei turėtų aiškesnę nuovoką apie esamą darbo rinką, jei pasistengtų įsigyti bet kurią specialybę, jei geresniu darbu turintieji tautiečiai jiems pagelbėtų savo patarimais ir rekomendacijomis. Daug lietuvių galėtų pereiti į visais laikais ir visuose karštuose geriausiai apmokamą darbą — prekybą, pramonę, amatus ir kitus laisvuosius verslus, jei daugiau nusimanytų apie šias darbo sritis ir jei susilauktų moralės ir materialios tautiečių paramos.

Daugelis lietuvių dirba sveikatai kenksmingą darbą naktimis ir šiaip neigiamose sąly-gose. Sveikata — didžiausias žmogaus turtas. Turint galvoje komunistų beatodorių naikina-mą mūsų tautą, kiekvieno lietu-vio emigranto sveikata tampa ir tautos didžiausiu turtu. Lietu-viai, perėję į sveikatai ne-kenksmingą ar mažiau kenks-mingą darbą, prailgintų savo darbingumo amžių, o išlaisvinus Lietuvą — pateiktų daugiau pa-jėgos, būtinos krašto atstaty-mui.

Daug mūsų inteligentų, įvai-rių sričių specialistų ir profesio-nalų, dirba savo specialybei sve-timą darbą fabrikuose. Tuo bū-du, žlugdama netik brangiai įjyta specialybė, bet ir intelli-gento dvasinis turtas, jo svei-kata. O juk nieko kito nebus taip pasigستا išlaisvintoj Lie-tuvoj, kaip inteligentinio darbi-ninko, įvairių sričių specialisto.

Šie ir panašūs pavyzdžiai ro-do, kad mūsų ekonominė būklė nėra patenkinama. Ji turėtų bū-ti vertžiai gerinama. Tai labai svarbu lietuviui, lietuvių bend-ruomenei ir Lietuvai. Tad visų mūsų pareiga pasirūpinti, kad lietuviai kiltų ekonominiam gy-venime kiek galima greičiau ir augščiau. Tai būtų įmanoma tik bendrom įėjom šalinant šį eko-nominį kilimą — trukdantius ir stiprinant jį skatinančius veiks-nius. Tik jungtinėmis įėjomis įmanoma atlikti didesni darbai.

Siekiant lietuvių ekonominio kilimo, turėtų būti panaudotos visos esamosios sąlygomis pri-einamos ir efektyvios priemo-nės. Jų yra daug ir įvairių. Kai kurios jų, didesniu ar mažes-niu pasekmingumu, jau yra ban-domos ir mūsų Bendruomenių veikloje. Tačiau pati svarbiau-sia, pati efektingiausia priemo-nė — mūsų spauda — vis dar paliekama nuosalyje. O juk spauda galėtų ir turėtų būti vie-nu didžiausiu mūsų ekonominio gyvenimo varykliu.

Sakoma, kad spauda yra gy-venimo veidrodis. Jei taip, tai ji turėtų parodyti mūsų gyveni-mo svarbiausias sritis, tinka-moj proporcijoj. Priešingų atve-ju spauda būtų kreivas veidro-dis. Gyvenimo turinio didžiau-sią dalį sudaro ekonominė sri-tis. Ši sritis yra ir pati svar-biausia, nes nuo jos pareina, žy-mia dalimi, ir visos kitos mūsų gyvenimas — tautiniai politinis, kultūrinis ir socialinis. Tad bū-tų nuoseklu reikalauti, kad mū-sų spauda ir skaitytojų ekono-miniam būviui skirtų deram

dėmesį. Deja, tenka pripažinti, su labai retomis išimtimis, kad mūsų spauda yra "kreivas gy-venimo veidrodis". Joje labai dažnai parodoma dirbtinai pa-didintoj proporcijoj kuris nors mažas, nereikšmingas ir iš viso nerodytinas gyvenimo reiškinė-lis, o paslepiama tai, kas paski-ram lietuviui, bendruomenei ir Lietuvai būtų labai svarbu ma-tyti. Prisiminkim tik kaip daž-nai ir kiek daug vietos mūsų spauda skiria savo skiltyse nie-kam nenaudingai polemikai, as-meniniams "atsiskaitymams", tariamai "kritikai" ir kitiems mažaverčiams klausimams. Ar nebūtų spaudai, skaitytojui ir bendrai lietuviškam reikalui naudingiau, jei ji, atsipalai-davusi nuo minėtų "gyvenimo atspindėlių", daugiau vietos skirtų lietuvių ekonominėms problemoms spręsti?

Mūsų laikraščiai atliktų savo pareigą, paskyrę nuolatinę vietą lietuviškai ekonomikai. Tos eko-nomikos turinį sudarytų, svar-biausia, klausimai, vedą mūsų tautiečius į GERESNĮ DARBĄ. Tai reiškia — į geriau apmoka-mą ir sveikesnį darbą įmonėse, įstaigose, prekyboje ir amatuo-se, į specialybės darbą, į inteli-gentinį — protinį darbą. Klausimai įdomūs ir aktualūs, jiems gvildinti turime daug gabių, kompetentingų ir gerų norų tau-tiečių, tad Redakcijoms nebūtų sunku suteikti šiai skilčiai ben-dradarbių kadrą. Tuo keliu einant, bendromis pastangomis, mūsų spauda taptų vienu rim-čiausiu lietuvių ekonominio ki-limo varykliu.

LIETUVIAMS MOKSLEIVIAMS

Pabaltijo Moterų Tarybos Lie-tuvių Atstovybė New York'e šio-mis dienomis gavo iš General Federation of Women's Clubs pranešimą apie tos organizaci-jos ruošiamą rašinio konkursą, kuriame kviečiami dalyvauti ir lietuvių moksleiviai. Kreipia-masi į pradžios ir highschool mokinius, kuriems už geriausį rašinį, tema: "Ką Amerika man reiškia?", skiriamos dvi premi-jos.

Highschool mokiniui, laimė-jusiam pirmą vietą, skiriama nemokama kelionė aplankyti is-torines vietas Philadelphiaje (Independence Hall), New Yor-

Norintiems ūkininkauti

AR PELNINGAS VIŠTŲ AUGINIMAS?

Daugiau kaip 85% visų JAV ūkių augina vištas. Paukščių ūkį sudaro: 90% vištos, 7% ka-lakutai, 2% antys ir 1% žąsys. Jei didžiausios pajamos gauna-mos iš pieno ūkio, o antroje vie-toje pajamų atžvilgiu yra kiau-lių ūkis, tai visai aiškiai trečio-ji vieta ūkio pajamų didumo atžvilgiu tenka vištų ūkiui. Pelningiausia ūkio šaka yra pieno ūkis, antroje vietoje yra mėsinių galvijų ūkis, trečioje kiaulių ūkis, o ketvirtoje vietoje vištų ūkis.

Tačiau nežiūrint, kad vištų ūkis nėra pelningiausias, lygi-nant su kitomis žemės ūkio ša-komis, vištų ūkiu daugelis ver-čiaisi, nes čia, pradedant ūki-ninkauti, nereikia didelio kapi-talo. Jei vidutinis JAV ūkis yra apie 200 akrų ploto, tai vištų ūkiui pakanka pusės to ploto; jei kitoms ūkio kryptims reikia didelių ir brangių trobsių, tai vištų ūkiui pakanka mažesnių ir pigesnių; jei gyvas invento-rius kitur yra brangus, tai viš-tų ūkiui, palyginamai, pakanka mažos vertės gyvojo invento-riaus.

Kad vištų ūkis būtų pelnin-gas, vištų augintojas turi mėg-ti šią ūkio šaką, būti gerai su-ja susipažinęs, gerai žinoti pauk-ščių bei pašarų kainas ir turi vesti tikslią sąskaitybą.

Labai svarbu vištų ūkį turėti šalia gerų rinkų, nes tas kelia ūkio pelningumą. Visiems yra gerai žinoma, kad dideli miestai yra gera rinka kiaušinių ir viš-

ke, Baltimorėje ir Washington'e. Pradžios mokyklos mokiniui už geriausį rašinį skiriama 100 dol. pinigais.

Konkurso skelbėjos pageidau-jia, kad tame rašinyje būtų pa-liesta tema iš Amerikos laisvės kovų prieš ir per Nepriklausomybės Deklaracijos paskelbimo metą, visa tai surišant su Ame-rikos demokratinės santvarkos išsivystymu.

Rašinius neturi būti ilgesnis už 1,000 žodžių ir netrumpesnis už 800 žodžių, žinoma, parašy-tas angliškai, perrašytas maši-nėle arba ranka, tik gerai įskai-toma. Rašinius siųsti iki 1954 m. sausio mėn. 1 dienos šiuo adresu: Americanism Depart-ment, General Federation of Women's Clubs, 1734 N. Street, N. W., Washington 6, D. C.

tienos pardavimui. Daugiausia kiaušinių suvartoja: New York, Chicago, Philadelphia ir Bosto-nas, o daugiausia kiaušinių ga-mina: Iowa, Nebraska, S. Doko-ta, Kansas ir Minnesota. Ap-skaiciuojama, kad 20% metinės kiaušinių gamybos yra sunau-dujama pačių ūkininkų, apie 15% yra parduodama tiesiog vartotojams, 5% sunaudojama perinimui ir apie 60% metinio kiaušinių derliaus eina per pirk-lių rankas. Pelningumui padidin-ti reikia vengti tarpininkų, dėl to yra svarbu susirasti gerą rin-ką, kaip pavyzdžiui; pristatyti kiaušinius tiesiog į ligonines, viešbučius ir restoranus.

Pasirinkimas tinkamos vištų veislės taip pat kelia ūkio pel-ningumą. Tad kuri gi vištų veis-lė yra geriausia? Iš tikrųjų nėra geriausios vištų veislės, tik gali būti geri ir blogi vištinai tarpe įvairių vištų veislių. Veis-lės pasirinkimui lemiamos reikš-mės turi rinka. Nežiūrint kokios veislės vištos laikomos, bet jei jos per metus padeda 70-80 kiaušinių, tai apmoka tik pašarus, kurie sudaro tik pusę vištų iš-tekimo išlaidų. Jei 4 svarų viš-ta per metus sudeda 200 kiaušinių, tai tuzinui kiaušinių ji su-naudoja 5 svarus pašaro, o 4 svarų višta padedanti 100 kiaušinių per metus sunaudoja 8.5 svarus pašaro vienam tuzinui kiaušinių padėti. Nežiūrint to-kios veislės višta būtų, ji turi padėti apie 150 kiaušinių per metus, kad apmokėtų jos išlaiky-mo išlaidas ir duotų pelno. Jei višta tuzinui kiaušinių sunaudo-ja 4.5 svaro pašaro, tai ji per metus duoda 76 centus pelno, o jei tuzinui kiaušinių padėti ji sunaudoja 8.3 svarus pašaro, tai per metus duoda tik 2 centus pelno. Iš to aišku, kaip svarbu žinoti vištų augintojui tie ir vi-sa eilė kitų dalykų, kad vištų ūkis būtų pelningas.

Kad vištų ūkis būtų pelnin-gas reikia apie pusę pašarų už-siauginti savo ūkyje, nes ūkyje užsiauginti pašarai yra per pus pigesni negu perkamieji. Pavyz-džiui, perkamieji vištų pašarai kaštuoja 5 centai svaras, o ūkyje užsiauginti, — per pus pi-gesni. Čia tenka pripirkti tik baltymingus pašarus, druskos ir vitamininius pašarus. Labai svarbu, kad vištos gautų pakan-kamai baltymų joms skiriamuo-se daviniuose. Pavyzdžiui, jei višta gauna 12% baltymų davi-nį, tai ji padeda 148 kiaušinius,

o jei gauna 16% baltymų davi-nį, tai padeda 178 kiaušinius.

Norint, kad vištų ūkis būtų pelningas reikia, šalia kiaušinių gamybos, dar auginti viščiukus, juos penėti, pjauti ir paruošus rinkai parduoti, nes čia taip kaip ir kiaušinių gamyboje: ga-mintojas gauna apie 1/2 kainos, kuria krautuvėje moka vartoto-jas. Normaliai paukštienos sva-ras augintojui duoda apie 4 cen-tus.

Vištų mirtingumas taip pat turi labai didelės įtakos į vištų ūkio pelningumą. Jei vištų mir-tingumas siekia 25%, tai vištų ūkis bus nuostolingas, nežiūrint į tai, kad visos kitos sąlygos ir geriausios yra išpildytos.

Šalia viso to ūkio pelningumą kelia: jei augintojas parduoda kiaušinius perykloms, jė parduoda viendienius viščiukus, jei parduoda mėsinius viščiukus ir jei parduoda veislinę medžiagą. Norint turėti pelningą vištų ūkį reikia susipažinti su JAV esamais vištų ūkio tipais, kurie čia susiformavo per eilę metų ir pasirinkti iš jų tinkamiausią turimoms sąlygoms.

1. Vištos laikomos, kad aprū-pintų ūkį kiaušiniiais ir vištiena.

2. Šalia miestų arba pačiame mieste baterijose laikomi ir au-ginami mėsiniai viščiukai rin-kai.

3. Šalia miestų arba pačiame mieste baterijose laikomos de-dančios vištos, o jų kiaušiniai tiesiog pristatomi vartotojams. Čia parduoda ir pjautas vištas.

4. Ūkiai laikantieji 50-100 de-dančių vištų, kad aprūpintų ūkį kiaušiniiais ir paukštiena ir kad iš jų gautų pajamų smulkios išlaidoms.

5. Ūkiai laikantieji 100-500 dedančių vištų, kad parentų ūkį pajamomis. Čia vištos yra kaip šalutinė ūkio šaka.

6. Komerciniai vištų ūkiai ar-ba vištinai, kur vištų augini-mas yra pagrindinis šeimai.

Baigiant kalbą apie pelningą vištų ūkį reikia padaryti šias išvadas:

1. Vištų ūkis turi būti apie 100 akrų ploto.

2. Dedančių vištų laikyti ne-mažiau kaip 1500.

3. Vidutinis vienos vištos per metus padedamų kiaušinių skai-čius nemažesnis kaip 150.

4. Šalia parduodamų kiaušinių turi būti parduodama mėsinių viščiukų.

5. Į vištų ūkį investuojamas kapitalas turi būti nemažesnis kaip 10,000 dolerių.

6. Daugiau 25% kiaušinių viš-tos turi padėti spalio-gruodžio mėnesiais, nes tuo laiku yra

Ištraukime vaikus iš barakų

Jau aštuonis metus kai ku-sios lietuvių šeimos skursta Vo-kietijoje lageriuose. Sunki ir niūri lagerių aplinkuma juos slepia, o toks gyvenimas yra palikęs ypač gilių pėdsakų vai-kuose, dėl ko jie yra nusilpę, mažakraujiai ir neatsparūs įvai-rioms ligoms.

Artėjant vasarai, susirūpinta ir šimt, kaip ir dvejais pasku-tiniais metais, duoti bent 400 lietuvių vaikų pastovyklauti miške, kur jie būtų sočiau maitinami, kaip lageriuose, ir gyvendami gryname ore, vien lietuviškoje aplinkumoje, sustip-rėtų kūnu ir dvasia.

Sielovada, skautai, vargo mo-kyklų mokytojai, artimai koope-ruodami su BALFo įgaliotinio įstaiga Vokietijoje, numato šią vasarą praveisti 4 stovyklas lie-tuvių vaikams. Į stovyklas bus priimami vaikai nuo 8 iki 17 metų, neatsižvelgiant į tikybės skirtumą. Vaikai išbus stovyk-lose po 20 dienų. Vieno vaiko išlaikymas stovykloje, įskaitant kelionės išlaidas geležinkelio, kainuos apie \$12.00. (Tikimasi gauti geležinkelio 75% nuolai-dos).

Patys tėvai neįstengs vaikų išleisti į vasaros stovyklas ir jų tenai išlaikyti. Jie patys vo-ginasi nuo bado. Sudarydami vaikams sąlygas nors kelioms savaitėms apeisti niūrius bara-kus ir praleisti laiką gražioje gamtoje, tuo pačiu palengvintu-me vaikams ir jų tėvams jų gy-venimą. Todėl tėvų ir vaikų akys vėl nukrypo į Amerikos lietu-vius: padėkime savo aukomis tas stovyklas praveisti. Ypač Amerikos lietuvių jaunimo or-ganizacijos ir lietuviškų mo-kyklų vaikučiai turėtų ateiti Vokietijoje esantiems vaiku-čiams į pagalbą ir jiems parink-ti aukų.

BALFo centro valdyba kreip-ias į visus Amerikos lietuvius ir prašo kiekvieną pagal išgales skirti vaikų stovykloms Vokie-

brangiausi kiaušiniai.

7. Perinamų kiaušinių turi skilti daugiau kaip 60%.

8. Vištų prieauglis laikyti ne-turi būti mažiau kaip 80%.

9. Bendras vištų mirtingumas neturi viršyti 20% visų vištų, arba 25% deslijų.

10. Kiaušinių vertė turi būti per pus didesnė už sušeriamų pašarų vertę.

11. Virš 20% pajamų turi su-daryti iš parduodamų mėsinių viščiukų.

12. Daugiau kaip 60% dedan-čių vištų turi sudaryti jaunos vištelės.

13. Daugiau kaip 1000 vištų skirti vieno žmogaus priežiūrai. Agr. A. V.

tijoje savo auką. Šiam tikslui vi-sos aukos kuo greičiausiai bus persiunčiamos ir naudojamos išimtinai vaikų stovyklų reika-lams. Taip pat visų aukotojų pa-vardės siunčiamos į Vokietiją, kad vaikučiai žinotų, kieno dė-ka jie galės pasilėsti ir atgauti sveikatą vasaros stovyklose, ly-giai aukotojams bus praneštos pavardės visų vaikų, kurie jų aukų dėka šią vasarą stovyk-laus.

Pirma vasaros stovykla nori-ma pradėti liepos 10 dieną. Nuo Amerikos lietuvių duosnumo priklauso, kiek vaikų Vokietijo-je galės stovyklauti.

Aukas, pažymint, kad jos ski-riamos vaikų stovykloms Vokie-tijoje, malonėkite siųsti:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc.
105 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS MOKYTOJAI

Šio meto VASARIO 16 gim-nazijos mokytojų sąstatas:

Antanas Giedrius-Giedraitis, direktorius, dėsto lietuvių kal-bą; O. Dirvelis-Kyzelbachas, vi-cedirektorius, švietimo tarėjas, dėsto vokiečių kalbą; Kun. Dr. Antanas Paškevičius, kapelio-nas, dėsto tikybą ir lotynų kal-bą; Alfonsas Krivickas, dėsto meno dalykus; Dr. Edvardas Seika, dėsto chemiją ir gamtos mokslus; J. Jurkaitis, dėsto ma-tematiką ir vokiečių kalbą; S. Antanaitis, dėsto matematiką ir fiziką; A. Gasnerienė, dėsto kūno kultūrą mergaitėms, mer-gaičių bendrąjį vedėją; O. Gešventas, dėsto kūno kultūrą berniukams, bendrąjį vedė-jas; T. Knopfmilleraitė, dėsto vo-kiečių ir anglų kalbas žem., kla-sėse; K. Motgabis, dėsto muzi-ką ir geografiją; A. Petkevičius, dėsto biologiją ir istoriją; O. Vehrenkamp, dėsto anglų kalbą vyresnės klasės ir V. Snars-kis, parengiamosios klasės mo-kytojas.

Seniausias ir gražiausias ilius-truotas lietuviškos minties žur-nalas.

MARGUTIS

Išteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

NATIONAL LIMOUSINE SERVICE

Weddings Our Specialty

CAREFUL, COURTEOUS DRIVERS
FULL INSURANCE COVERAGE

2910 EAST 102nd STREET

SW 1-5130

OPENING JUNE 11th
SHORE ENOUGH!

Suntime is Funtime!

CEDAR POINT
ON LAKE ERIE

Relaxation for the entire family... Moonlight cruises, fishing, boating, swimming, tennis, picnics

Plenty of entertainment... cocktails, dancing, free movies

New attractions on the Amusement Midway
Highest quality food at popular prices

HOTEL BREAKERS
Reservations Now
Cleveland: SU 1-7280
Season Extends through Labor Day

Sunday Church Services
for all faiths

U.S. HIGHWAY 6, SIX MILES EAST OF SANDUSKY
FERRY FROM SANDUSKY

Finest Bathing Beach in the World

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

LIETUVIŲ SĄSKRYDŽIO WASHINGTONE PROGA

Kitos svarbios vietos prie sostinės Washingtono yra Annapolis — Karo Laivyno akademija, apie 40 mylių į rytus nuo Washingtono. Baltimorės lietuvių kolonija turėjo daug reikalingų su Annapoliu, kadangi Baltimorės patriotų lietuvių pasidarymu, prie sostinės rūmų, prieš 20 metų pasodintas Lietuvos nepriklausomybės atminčiai ažuoliukas, kuris dabar turėtų būti jau geras medis.

Grįžkime į vakarus, ir perėję Potomac upę į Virginia valstybę, pasidairykime — ten. Virginia reikiama skaityti istoriškai U.S. valstybe. Ji pirmutinė anais laikais galingos Britanijos kolonija Amerikoje, kur išaugo visa anų laikų Amerikos aristokratiška, iš kurios, nepriklausomybės iškovojus, jauna valstybė gavo aštuonis prezidentus: pats pirmutinis — Jurgis Washington; trečias — Thomas Jefferson; ketvirtas — James Madison; penktas — James Monroe; dešimtas — W. H. Harrison; dešimtas — John Tyler; dvylikas — Zachary Taylor (jis mirė 1850 m.). Po to, Virginia davė tik W. Wilsoną — 27-tą prezidentą, pragaršėjusį I pasaulinio karo metu.

Arlington kapinės. Skersai Potomac upės, į krantą iškilus, patenki į Arlington Valstybines Kapines, Ten laidojami žymesni valstybės žmonės. Bet prezidentai ne visi ten palaidoti. Pvz., Ohio prezidentas Taft, buvęs vėliau Augščiausiojo Valstybės Tribuno pirmininkas, palaidotas tose kapinėse, gi civilinio karo laimėtojas generolas prezidentas Grant palaidotas New Yorke. Šiose kapinėse palaidotas ir Kaune žuvęs amerikietis leit. Harris.

Augštai krante, iš kur matosi visa sostinė, greta Arlington kapinių, yra suvalstybinti dvarai rūmai, buvę pietiečių pilietinio karo vado generolo Robert E. Lee. Tie rūmai paversti muziejum, kur publika gali lankytis. Suvalstybinti ne ta prasme, kad pietiečiams pralaimėjus karą, generolą Lee privertus pasiduoti, jo dvaras būtų buvęs konfiskuotas. Ne. Tas padaryta sutarimu su giminėmis po jo mirties.

Visų prezidentų ir istorinių asmenų gyvenami namai Amerikoje pasistengiami suvalstybinti. Kitų tokius namus paima globoti jų vardo organizacijos, kurios prižiūri ir išlaiko visuomenei juos lankyti.

Jurgio Washingtono dvaro rūmai yra toliau į pietus, apie 16 mylių nuo Washingtono, taip pat Potomac upės krante. Visas Washingtono dvaro centras su pastatais ir atstatytais gėlynais globojamas specialios moterų draugijos.

Jurgio Washingtono rūmuose kasmet lankosi tūkstantinės minios žmonių. Jurgis Washington ir jo žmona, netoli savo rūmų, jo paties nurodymu, pastatytoje koplyčioje yra ir palaidoti.

Apie 200 mylių į pietvakarius nuo Washingtono, prie Charlottesville, yra bene didžiausi ir puošniausi rūmai trečiojo prezidento — Thomas Jefferson, kuris buvo Nepriklausomybės Deklaracijos autorius. Jo ranka istorinis dokumentas, žašies plunksna, parašytas. Jefferson buvo ir naujos respublikos konstitucijos kūrėjas, labai gabus žmogus. Jis buvo ir mechanikas, ir architektas, ir inžinierius, ir išradėjas, ir politikas, ir visuomenės veikėjas. Rūmai ant augšto kalno, jau kalnuotoje Virginia dalyje.

Virginia. Virginia, 40,815 kv. mylių didumo, prieina prie Atlanto rytuose ir turi puikius, smėlėtus, negilais vandens krantus. Gyventojų turi apie 3,318,700. Senoji kolonistų sostinė buvo Williamsburg, ant pusiasalio tarp dviejų upių, netoli Atlanto. Dabartinė sostinė — Richmond, su 240,000 gyventojų, buvo pietiečių atsietėlių konfederalistų sostinė pilietinio karo metu, (1861-65 m.). Ir čia buvo visos sukilėlių centras.

Du žymiausi žmonės Amerikos kolonistų nepriklausomybės kovų metais, kurių vardai eina per knygų knygas, buvo taip pat Virginijos piliečiai. Pirmas Patrick Henry, 1775 metais savo kalba sukilėlių kolonistus į kovą už laisvę ir nepriklausomybę. Žymiausias tų dienų oratorius, kolonistų veikėjas, Patrick Henry pasakė savo karštą kalbą 1775 metais, prieš britus engėjus, pareikšdamas, — "aš pasirenku laisvę arba mirtį!" Ir tas žiebė ugnį dėl nepriklausomybės. Britai nei Patricką Henry nei kitus tada nepajėgė suimti ir nubauti.

Kitas — Benedict Arnold, pasižymėjo kaip išdavikas. Ir Amerikos istorijoje jo vardas taip pat visose knygose pažymėtas. Užtenka bent kam prikišti Benedict Arnold vardą — ir visi žino ką tai reiškia. Jis pradėjo pasisąžinėjęs kovose prieš britus. Net sumanęs ir siūlęs užpulti ir Kanadą. Buvo paskirtas Philadelphia gynybą, paskui komandierium Wes Point ir kt. Kuo tai nepasitenkėjęs, susirio su britais perėjęs jų pusėn. Arnold su britų laivynu atplaukęs užpuolė ir išdegino Richmond miestą. Britai jam davė generolo-leitenanto laipsnį ir laikė Londone kaip Amerikos reikalų specialistą.

Po pilietinio karo, Virginia tik 1870 metais priimta atgal į Kongresą. Tai žemės ūkio kraštas, 68 nuos. jos viso ploto užima žemės ūkiui. Po 1900 metų pradėjo augti miestai ir daugiau atsirado pramonės.

30,000 KOMUNISTŲ KNYGŲ

Senatorius McCarthy pasakė prezidento Eisenhower'o paskirtam U.S. komisijonieriui Vokietijai, James B. Conant, buvusiam Harvardo universiteto prezidentui, kad jo manymu, Conant nėra tikęs tai vietai, kuriai paskirtas, ir kad jis tose pareigose neatlieka savo darbo tinkamai.

Senatorius McCarthy, komunistinės veiklos tyrinėtojas senato komisijoje, paskelbė, kad užsieniuose, daugiausia Vokietijoje, kur Conant paskirtas tvarkyti U.S. reikalus, Amerikos State Departmento pinigais pripirkta, kitos net išleistos, 30,000 komunistinių knygų, komunistų ir komunistuojančių parašytų ir jos užpildė U.S. išlaikomus informacijos centrus užsienyje. Kai McCarthy pareikalavo tas knygas pašalinti, Conant sutiko, kad jas reikia pašalinti, bet tai turėtų būti padaryta patydomis, netrukščiau.

Kai senatorius paklausė ar Conant būtų priešingas, kad tokios knygos būtų laikomos universiteto knygne, Conant atsakė, visos McCarthy įvardintos komunistinės knygos yra Harvardo knygne, reikiama paties Conant supirktos jam tame universitete vadovaujant.

Kai senatorius McCarthy, senato pritarimu, išreikalavo tas knygas iš U.S. informacijos centrų užsienyje išimti, Amerikos radikalai, komunistai ir komunistų sumulkinę piliečiai, pradėjo skelbti McCarthy "kny-

Visiems geriausių stovyklų

LIETUVOS SKAUTŲ BROLIJOS VYRIAUSIOJO SKAUTININKO ATSAUKIMAS

Mielieji Broliai Skautai!

Štai vėl prasideda gražiausias metų skautavimo laikas — mūsų vasaros stovyklos. Tat ne tikime ne vienas dulkėtame mieste. Išjudinkime visas savo skilteles, būrelius ir valtis į šią didžiąją vasaros šventę po Viešpaties dangum. Čia bus deguonio pavargusiems plaučiams, darbo ir saulės sumenkusiems raumenims ir sielai džiaugsmo skaisčioje, lietuviškoje šeimoje. Tegu skamba lietuviška malda ir daina svetimoje padangėje. Tegu plesuosiu išdidi lietuviška trispalvė, reikšdama mūsų nepalaužiamą tikėjimą į laimingą mūsų brangios Tėvynės ateitį!

Mielieji br. vadovai, dv. vadovai ir skautininkai!

Diena iš dienos daugiau jaučiame poveikio to dvasiško genocido, kurio aukomis yra jaunieji lietuviukai auga svetimoje aplinkoje. Mes jaučiame kaip negailestingai plėšiami iš jaunųjų širdžių lietuviškos ženkli — lietuvių kalba ir dvasinės vertybės, kurioms amžiais buvo ištikimi mūsų tėvų tėvai. Kas šiai bangai pasipriešins, jei ne mūsų auklėjimo organizacijos, kas drąsiai atstovuos krutines jos traukiančias jėgas, jei ne Jūs, mielieji, Tautai taip svarbaus darbo savanoriai.

Vasaros stovyklos yra mūsų didžioji proga duoti savo berniukams tai, ko miesto sąlygo-

mis negalėjote. Per tas 2-3 savaites ypatingai tautinio auklėjimo prasme daug gero galima padaryti, bent iš dalies išlyginant tą žalą, kurią jauniesiems yra padarę svetimoji mokykla. Dėlto prašau ypatingą dėmesį atkreipti į jaunųjų taisyklą lietuvių kalbos vartojimą, pralaimėjus duoti kaip galint daugiau lietuviškų dainų ir žaidimų, laužuose — mūsų tautosakos ir praeities vaizdų, pamokyti lietuviškos maldos tuos, kurie Vadijoti svetimoja melsti pradėjo.

Mielieji skautų tėvai ir rėmėjai!

Ne viena mūsų stovykla nėra apsiėjusi be Jūsų rūpestingos ir duosnios rankos. Ir šiais metais, kai nušvis laužai, mes Jūs vėl su pagarba minėsime ne vieną turėdami savo tarpe. Dėkoju Jums, brangieji, už pasitikėjimą vadovais, už patarimus ir už viską, ką gero lietuviškai Skautinijai esate padarę. Tik dirbdami drauge galėsime pakelti tą didį mūsų visų rūpestį — išlaikyti savo vaikus Lietuvai.

Visiems geriausių stovyklų! B u d e k i m e !
vyr. sktn. Stp. KAIRYS,
LSB Vyriausiasis Skautininkas

SMAGIOS ISKYLOS BOSTONE

Sulaukę gražių pavasario dienų Bostono skautai ir skautės suskato dažniau ištukti iš miesto triukšmo ir dulkų į gamtą. Birželio 6-7 d. Bostono liet. vietininkijos skautai sekmingai dalyvavo vietos skautų 2-jo Boston-Roxbury districto dviejų dienų iškyloje. — Camporee, Miltono, Camp Sayre stovyklavietėje. Šią Camporee pravedė to districto vedėjas sktn. L. J. Končius. Buvo prarastos intensyvos varžybos tarp iškilaujančių skilių, kurias laimėjo Bostono latviai skautai.

Birželio 7 d. smagią iškylą į Franklin Parką turėjo Bostono Baltijos vietininkijos DLK Birutės skautų draugovė. Joms vadovavo draugininkė vyr. skitlinė, Dalia Barmūtė. Prarastos įdomus skautiškas žaidimas, parko grūvėsiuose su apetitu suvalgyti atsinešiniai priešpiečiai ir riste su prasidedančių lietuvių grįžta namo.

DLK Gedimino vilkiukų draugovė, gegužės paskutinį sekmadienį iškylavusi Camp Sayre, birželio 9 d. su draugininku vyr. skitlin. Vyta. Strolia aplankė Bostono planetariumą ir mokslo-technikos muziejų. Mažiesiems žingeiduliams daug džiaugsmo suteikė to muziejaus eksponatai — gyvas apuokas, mašinų veikiantieji modeliai ir pn. Po šios iškylos vilkiukai pasivažiavo laisvai ir prisiminę Vokietijoje pasiilkusius lietuvių skautus, sudėjo savo kuklias aukas Vyriausiojo Skautininko paskelbtam GEGUŽES MENŲ GERAJAM DARBELIUI. Visi Bostono skautų vietininkijos vienetai bei skautininkai prisidėjo prie šio gerojo darbo — Vokietijos Rajono liet. skautų Vadeivai išsiusta kukli parama šios vasaros stovykloms paremti.

— SKS —

"Knygų deginimas" nuaudėjo prezidento Eisenhower lūpom, kai jis kalbėdamas Dartmouth Universitete (N. H.) universiteto studentų mokslo baigimo proga studentams padarė pastabą apie "knygų deginimą", tiesioginiai senatoriaus McCarthy neįvardindamas, bet pasakydamas jauniems Amerikos piliečiams, kad "nebijokite eiti į skaityklas ir skaityti knygas. Taip tik mes komunizma nugalėsime — pažindami jį".

Eisenhower toliau pasakė, kad Amerika turi teisę turėti knygas apie komunizmą lengvai prieinamas komunizmo studentams, ir tos knygos privalo būti laikomos vietose, kur jas galėtų prieiti kiekvienas.

Šie prezidento žodžiai, be abejojimo, paskatins komunistus pasirūpinti užversti Amerikos viešas skaityklas komunistinėmis knygomis.

MINEJIMAS NEW YORKE

Ir šįmet, birželio 13 d., birželio įvykių minėjimo susirinkimas nebuvo toks gausus, koks turėtų būti trijų tautybių susirinkimas. Atrodė, kad bent lietuvių senesnieji ir naujesnieji ateiviai lyg ir rungtniauja vieni su kitais, kurių mažiau ateis... New Yorke toks nelaimetas skirtumas tarp "mūsų" ir "jų" vis dar negalutinai išnykęs... Šį kartą neatsilankymo rungtyne "laimėjo", rodos, senesnieji ateiviai...

Antras nejaukus momentas minėjime buvo tai, kad, kai estai programoje turėjo savo didžiulį vyrų chorą, latvių dalyvavo stiprus mišrus choras, lietuvių choras buvo tik įrašytas programoje, bet jo nebuvo... Paskutiniu momentu padėtį gelbėjo V. Jonuškaitė, kuri padainavo susirinkimo temai gerai parinktas keturias dainas. Kai estų ir latvių chorai pagiedojo savo himnus, susirinkusiems buvo nejaukus: nejaugi skirstymės net be Lietuvos himno? Bet ir čia, latvių ir estų chorų priešakin išėjus V. Jonuškaitė ir pradėjus himną, visi salėje buvę lietuviai susiprato greit prisijungti ir skirstantis neteko taip jau labai žemai nuleisti akis...

Spaudos konferencijoje neseniai iškelta mintis, kad ateinančių metų didžiulios viešosios demonstracijos reikia pradėti rengtis jau dabar, o ne keletą savaitių prieš, galbūt yra protigaušia priemonė išvengti tokiai negarbingai netvarkai.

NEW YORKO MOTERŲ KLUBO SUSIRINKIMAS

Birželio 27 d., šeštadienį, New Yorko Moterų Klubas šaukia susirinkimą, kuriame kviečiamos dalyvauti visos Didžiojo New Yorko lietuviškos. Susirinkime dalyvaus ir "galbūt jau" iš Vokietijos tremties laikų pažįstama Pabaltijo Moterų Tarybos darbuotoja, viena jos iniciatorių ir pirmoji jos pirmininkė dr. Marija Žilinskienė. Ta proga ji keletui dienų atvyksta iš Cleveland, Ohio. Toliau kalbinės antroji tos Tarybos pirmininkė adv. Birutė Novickienė, kuri ligi šiolie sekmingai tai organizacijai vadovavo New Yorke, bet paskutiniu laiku dėl sveikatos pasitraukė. Dabartinė pirmininkė Ligija Bieliukienė padarys pranešimą apie General Federation of Women's Clubs Washington įvykusį Kongresą, kuriame ji atstovavo Tarybą. New Yorko Moterų Klubas pirmininkė operos solistė Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė praneš apie klubo darbus ir planus. Susirinkimas įvyksta Baltic Freedom House, 131 E. 70th St. (Lexington Ave. kampas, IRT Lexington Ave. požeminis local privaža iki 68 gt., iš čia tik du blokalai). Klubas kviečia dalyvauti visas lietuves newyorkietes ir praneša, kad paskirų kvietimų nebus siuntinėjama.

BIRŽELIO IVYKIŲ MINEJIMAS STUTTGARTE

Birželio 14 minėjimas Stuttgarte — Steinhaldenfelde buvo surengtas estų, latvių ir lietuvių kartu, susitarus visiems trimis apylinkių pirmininkams. Lietuviams katalikams pamaldos buvo 11 val. ir evangelikams 12 val., kurias atlaikė kunigas Butkus ir kun. Jurkaitis. Į minėjimą susirinko apie 150 žmonių. Dalyvavo gudų, ukrainių ir lenkų atstovai, o taip pat vietos vokiečių katalikų ir evangelikų kunigai ir vokiečių visuomenės atstovai. Į garbės prezidiumą buvo pakviesti: estų atstovas p. Tollason, latvių C. T. pirmininkas dr. Šilde, VLIKO Vykd. Tarybos narys p. Gelžinis ir, kaip labai nuo bolševikų teroro nukentėjęs p. Sukys.

Po įžangos žodžių, kuriuos pasakė p. Janavičius, tylos minute buvo pagerbti bolševikų nužudytieji, kankinamieji kalėjimuose ir vergų darbo stovyklose pabaltiečiai.

Kalbas pasakė dr. Šilde, Tollason ir Gelžinis. Pirmieji du kalbėtojai plačiau nušvietė bolševikų vykdytą ir dabar tebevykdomą terorą ir rusifikaciją Pabaltijo kraštuose. Kvietė visus įsijungti į kovą dėl Pabaltijo ir kitų bolševikų užgrobtų kraštų išlaisvinimo. M. Gelžinis išryškino Habsbų kraštų išlaisvinimo perspektyvas dabartinėje politinėje situacijoje. Jis nušvietė trijų didžiųjų politinių tikslus, kuriuos jie sieks Bermudo konferencijoje, o taip pat, ko dabartinis metu siekia Sovietų Sąjunga. Siekiant mūsų kraštų išlaisvinimo JAV yra mūsų stipriausia atrama. Su

Vokietija mus šiuo metu jungia taip pat interesų bendrumas. Antrojo kalbos daly jis aiškino, kad bolševikai, sulaužydami sutartis ir iškilmingus pareiškimus, naudodami smurtą, provokacijas ir apgaule, okupavo Pabaltijos kraštus ir juose laikosi tik baisaus teroro pagelba. Kvietė lietuvius būti vieningais, o visus pabaltiečius artimai bendradarbiauti.

Po kiekvienos kalbos buvo giedamas tos tautos himnas, kuriai tautybei priklausė kalbėtojas. Susirinkimas priėmė atitinkamą protesto rezoliuciją. Minėjimas baigtas deklamacijomis. Iš lietuvių pusės deklamavo vargo mokyklos mokiniai E. Vormaitė, L. Skeivelas ir G. Lipšytė. Minėjimas dalyviams padarė gilų įspūdį.

K. B. J.

DETROITE LANKYSIS SLA PREZIDENTAS CH. J. KALINAUSKAS

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, lietuviškos vajuos proga, CLA 352 kuopa rengia vajuos pikniką-gegužinį birželio 28 dieną Birutės darže. Kad pikniką padarytume įdomesniu ir susivienijimo vardą išskeltume, rengėjai į tą pikniką pakvietė Centro prezidentą iš Boston, Mass.

SLA prezidentas C. J. Kalinauskas į Michigano valstybę pirmą kartą atvyksta, todėl SLA nariams ir Detroito lietuviams bus malonu susipažinti.

Įminėtą pikniką yra pakvietę visos aštuonios kuopos, esančios Michigano valstybėje. Taip pat tikime svečių iš Toledo ir Clevelando.

F. Motuzas, Kuopos Pirm.

TERRA ATPIGINO KNYGAS

VASARA, ATOSTOGOS GAMTOJE — TAI GERIAUSIA PROGA PRISIMINTI LIETUVIŠKĄ KNYGĄ. KIEKVIE NA SIŲ KNYGŲ IDOMI, VERTINGA IR BŪTINĖ JŲSŲ KNYGŲ LENTYNOJE

1. Marius Katiliškis, Užuovėja, apysakos\$3.50
2. Antanas Skėma, Šventoji Inga, novelės 2.50
3. Dr. P. Jonikas, Lietuvių Kalbos Istorija 3.00
4. Putinas, Keliai ir Kryžkeliai, poezija 2.50
5. Kazys Binkis, Lyrika, poezijos rinktinė 2.00
6. Prosper Merimee, Kolomba, romanas 2.25
7. August Gailit, Tomas Nipernadis, romanas 2.50
8. Francois Mauriac, Gimdytoja, romanas 1.75
9. Luigi Pirandello, Pirmoji Naktis, novelės 1.50
10. L. Dovydenas, Broliai Domeikos, romanas 2.50
11. Kazys Boruta, Baltaragio Malūnas, romanas 2.50
12. Balys Sruoga, Kazimieras Sapiega 2.50
13. Balys Sruoga, Giesmė apie Gediminą 2.00
14. Guy de Maupassant, Karoliai, novelės 2.50
15. Axel Munthe, San Michele Knyga I 2.50
16. Axel Munthe, San Michele Knyga II 2.50
17. Paer Lagerkvist, Barabas, romanas 2.25

KITŲ LEIDYKLŲ LEIDINIAI

18. J. Simonaitis, Aukštųjų Šimonių Likimas 3.50
19. A. Baronas, Debesys Plaukia Pažemiu 2.50
20. Šatrijos Ragana, Senamė Dvarė 2.00

PIRKDAMI T E R R O S LEIDINIŲ UŽ 10 DOL. AR DAUGIAU, GAUNATE TERROS KNYGOS KLUBO NARIAMS TAIKOMĄ 30% NUOLAIDĄ. PASINAUDOKITE ŠIUO PAPIGINIMU, IR NETEKS SKUSTIS MŪSŲ KNYGŲ BRANGUMU.

UŽSAKYMAMS ADRESAS:

T E R R A
748 W. 33rd St.
Chicago 16, Ill.

Gaukite žemos kainos Farm Bureau automobilio apdraudą — sutaupykite iki 20%. Vienoda ir pastovi bendrovės politika... greitas, draugiškas patarnavimas. Tai antras didžiausias auto apdraudėjas. Šaukite:

FARM BUREAU MUTUAL
AUTOMOBILE INSURANCE CO.
COLUMBUS, OHIO
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

gy degintoju".

"Knygų deginimas" nuaudėjo prezidento Eisenhower lūpom, kai jis kalbėdamas Dartmouth Universitete (N. H.) universiteto studentų mokslo baigimo proga studentams padarė pastabą apie "knygų deginimą", tiesioginiai senatoriaus McCarthy neįvardindamas, bet pasakydamas jauniems Amerikos piliečiams, kad "nebijokite eiti į skaityklas ir skaityti knygas. Taip tik mes komunizma nugalėsime — pažindami jį".

Eisenhower toliau pasakė, kad Amerika turi teisę turėti knygas apie komunizmą lengvai prieinamas komunizmo studentams, ir tos knygos privalo būti laikomos vietose, kur jas galėtų prieiti kiekvienas.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rankai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

LIETUVIŲ DIENOS PIKNIKE Linden Parke, Union City, kurį surengė Waterburio Tautinės Sąjungos skyrius, buvo susirinkę per 500 svečių. Nuotraukoj matomi, iš kairės į dešinę: S. Geonaitis, Rev. R. B. T. Anderson, burmistras R. E. Snyder, Dr. M. Colney, ponis R. E. Snyder ir Č. Bogušas. Stovi iš kairės: V. Šmulskytis, Tautinės Sąjungos pirmininkas A. Lapinskas, Mrs. and Mr. George J. Grocicchia ir Dr. P. Vileišis.

Clevelande ir APYLINKĖSE

CIURLIONIO ANSAMBLIO SEZONO Uždarymo ISKILMINGAS AKTAS

Ivyksta šį sekmadienį, 11 val. 30 min. (birželio 28 d.) Lietuvių salėje.

Šiame tradiciniame akte kviečiami dalyvauti ansamblio globėjai, rėmėjai, gerbėjai ir visa lietuvių visuomenė. Atskirų kvietimų nebus.

Ansamblio Valdyba

VISI Į JAUKŲ PIKNIKĄ-GEGUŽINĘ

Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus rengiamas Jonų, Petrių ir Povilių piknikas įvyksta jau šį sekmadienį — birželio mėn. 28 d.

Pikniko vieta labai graži, patogūs įrengimai, gera salė esant ir blogesniais orais.

Nors pikniko pradžia skelbiama 2 val., bet norintieji visą dieną praleisti gamtoje, gali į pikniką atvažiuoti ir nuo 11 val. ryto. Yra patogūs stalai užkandžiams, daug vietos iškiliuti.

Neturintieji savo mašinų pikniko vietą taip pat gali lengvai pasiekti važiuojant iki Euclid gatvės galo einančiais autobu-
sais.

Piknike gros geras šveicarų orkestras, organizuojama links-
mojo sporto programa. Laimėto-
jams bus įteikiamos dovanos.

Visi clevelandiečiai, su savo artimaisiais, kviečiami šį sek-
madienį praleisti — 25000 Eu-
clid Ave. įvykstančiam piknike.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS REIKALAI

Lietuvių Enciklopedijos lei-
dyklos ir redakcijos pastango-
mis Clevelande sudarytas kolek-
tyvas, kuris pasižadėjo talkini-
kauti renkant prenumeratas ir
patiekti duomenis apie Clevelan-
de bei Ohio valstybėje gyvenan-
čius žinomuosius lietuvius, jų
įstaigas bei organizacijas.

Kolektyvan sutiko įeiti: Ba-
lys Auginas, Aldona Augustina-
vičienė, Stasys Barzdukas, Vy-
tautas Brazilius, Jonas Daugėla,
Balys Gaidžiūnas, Aleksandras
Laikūnas, Jonas A. Kasulaitis,
Jonas Rimašauskas, Vacys Ro-
cevičius ir Juozas Stempužis.

Lietuvių Enciklopedijos lei-
dykla praneša, kad pirmasis to-
mas jau pradėdamas rinkti.
Drauge su pirmuoju tomu bus
išleistas ir visų prenumeratorių
abėcėlinis sąrašas. Todėl prašo-
ma visų clevelandiečių, kurie no-
rėtų užsiprenumeruoti L. E.,
kreiptis į gen. jos atstovą V.
Rocęvičių, 1319 E. 89 St., tel.
RA 1-9936 kiekvieną vakarą ar-
ba į augščiau išvardintus bend-
radarbius.

KONSULAS J. BIELSKIS IR PONIA

iš Los Angeles, vykdamis atosto-
goms pas savo artimuosius į
Pittsburghą, lankėsi Dirvoje.
Ta pačia proga konsulas papasa-
kojo daug įdomių įvykių iš pra-
eities, Los Angeles lietuvių veik-
los, ir pasidžiaugė, kad į lietu-
vių darbą įsijungė daug nau-
jų jėgų.

EMILIO SKUJENIEKO SUKAKTIS

Lietuvių Latvių Vieniybės
Clevelando skyrius liepos mėn.
4 d. 7 val. Bohemian National
Hall patalpose (4939 Broadway
Ave.) rengia rašytojo Emilio
Skujenieko 50 metų amžiaus su-
kakties minėjimą.

Dalyvaujantieji praneša: A.
Mikoliūnai, telef.: HE 1-8267.

LANKESI ARCH. J. MULOKAS

Vykdamas iš Chicago į Wa-
shingtoną, arch. J. Mulokas bu-
vo sustojęs pas savo gimines —
Varekojus ir ta proga lankėsi
Dirvos redakcijoje.

ISVYKO Į PRANES LAPIENES VASARVIETĘ

V. Alseika ir F. Mackus iš-
vyko savaitės atostogų į Pranes
Lapienes vasarvietę Stony
Brook.

DR. V. KUDIRKOS DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Dr. Vinco Kudirkos Draugijos
narių susirinkimas įvyks liepos
mėn. 9 d. 8 val. vakaro Lietuvių
salėje.

Turto rašt. A. M. Praskevičius

NAUJA LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

Sekmadieniais 3 val. po pietų,
per radio stotį W.J.M.O., banga
1540, nauja lietuviška krautuvė
duoda lietuvišką radio progra-
mą. Programą vedą Edm. Cap-
kevičius.

Sekmadieninė lietuvišką radio
programa gražiai paminėjo
Birželio mėnesio išvežimus Lie-
tuvoje. Programą pravedė Alek-
sandra Sagienė ir Edm. Capke-
vičius.

Clevelando lietuviai kviečiami
klausytis sekmadieninės lietu-
viškos radio programos. Jeigu
turėtumėte kokių nors pageida-
vimų maloniai praneškite pro-
gramos vedėjui telefonu UT
1-8363.

PADEKA

Dr. A. J. Kazlauskui už gegu-
žės mėn. 20 d. prityrusio chi-
rurgo ranka sėkmingai padary-
tą sunkią vidurių operaciją ir
rūpestingą gydymą, o taip pat
prisiminusiems mane ligoje: p.
p. Balčiūnams, p.p. Giliams, p.p.
Varekojams ir ypatingai p. V.
Juodvalkiui, parodžiusiam tiek
daug nuosirdumo.

Sirdingai dėkoja
vet. gyd. Tadas Gečas

PARDUODAMAS NAMAS

Labai gražus, dviejų šeimų.
Didelis sklypas, gėlių sodyma.
12900 St. Clair
Telef. PO 1-5779

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus at-
lieka greitai ir sąžiningai.
Namų dažymą ir vidaus deko-
ravimą duoda metams išsimokė-
jimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

VISIEMS IDOMUS, NUOTAIKINGAS

PIKNIKAS

Ivyksta birželio mėn. 28 d. Pradžia 2 val. p. p.

25000 EUCLID AVE. — GERIAUSIOJ GEGUŽINĖMS

VIETOJ

Idomi komiško sporto programa.

GERAS ŠVEICARŲ ORKESTRAS. ĮVAIRIUS BUFETAS.

DAUG KITŲ MALONUMŲ.

VISI CLEVELANDIEČIAI MIELAI LAUKIAMAI SU

SAVO ARTIMAISIAIS.

ĮEJIMAS 50 C. JAUNUOLIAMS IKI 15 M. NEMOKAMAI.

Rengia Tautinė Sąjunga

LATVIŲ JONINĖS

Latviai ir šiais metais —
Roundup Lake Park — rengia
Jonines. Joninės įvyks birželio
mėn. 27 d., pradžia 6 val. vakaro.

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietu-
viams pranešama, kad atidaryta
nauja, lietuvių vedama Real
Estate įstaiga — 7032 Wade
Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir tei-
są patarnavimą. Todėl turin-
tieji ką parduoti ar mainyti, no-
rintieji namus ar ūkius pirkti,
kreipkitės:

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.

Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952 ir
Savininkas A. Kazakevičius (36)

NAUJIENA clevelandiečiams!

Kam kentėti vasaros karščius,
kada Jūs galite vėsiam kambari-
je ramiai praleisti laiką, ge-
rai išsimiegoti, ir gerai pasilsėti.

Skambinkite tel. HE 1-8602
arba užsakykite lietuvišką krau-
tuvę 6113 St. Clair Ave. ir mes
jums pademonstruosime ir ap-
skačiuosime kokio galingumo
oro šaldymo aparatus būtų Jū-
sų namams reikalingas.

Tų aparatų kainos nėra di-
dės ir įmokėjus mažą sumą
pinigų Jūs turėsite patogiai vė-
sius kambarius savo bute.

Taip pat jeigu dar neturite
televizijos savo namuose, tai pa-
sinaudokite mūsų birželio mė-
nesio televizijų išpardavimu.
Jūs galite įsigyti puikų televi-
zijos aparatą už labai pigią kai-
ną. Taigi skambinkite tel. HE
1-8602 arba užsakykite į C. & F.
International Stores, 6113 St.
Clair Ave.

Mes pasistengsime kuo ge-
riausiai jums patarnauti.
Sekmadieniais klausykite lie-
tuviškos radio programos.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno
virimo puodus dabar gali-
ma užsisakyti ir išsimokė-
tinai. Mažas komplektas 4
dol. didelis 8 dol. mėnesiui.
Be nuosimėčių.

VYTAUTAS PASAKARNIS

Cleveland Lustre Craft Co.

1219 East 61

Tel. EN 1-7770

Nemokamas demonstravi-
mas.
Priimami užsakymai.

PARDUODAMI NAMAI

East 81 St., netoli Superior,
10 kambarių namas. Didelis
sklypas. Dviejų augštų sandė-
liai užpakaly. Geras amatinin-
kui dirbtuvei.

East 94, netoli Superior, 8 kam-
barių vienos šeimos, naujas ga-
so šildymas. Kaina \$10.800.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios
rūšies foto patarvimas Jums.
Modernūs portretai, vestuvių,
šėdulių, vaikų ir kitos nuo-
sėjos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų
švaidiklių fotografas, dabar
CLEVELANDE.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi-
nantieji gėrimai,
vynas ir šampanas
(prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų.
Parengiama vestuvėms, baliams,
pobūviams. Nemokamas prista-
tymas dieną ir naktį. Atidara ir
trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando
lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetai-
nėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirin-
kimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
6921 Wade Park EX 1-0911
Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams.
Lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų
pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

ATIDARYTA NAUJA

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiniai
geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

Pakviesk mūsų fotografą į
jūsų vestuves!

Mes padarysim jūsų vestuvių
fotografijas gražiai, sumaniai,
profesionaliai — kaip tik jūs
norite.

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St.

HE 1-3535 EX 1-6716

PARDUODAMAS GERAS NAMAS

Plytų ir čerpių. Holy Cross ir
Our Lady of Perpetual Help pa-
rapijos. Netoli nuo Villa Angela
ir St. Joseph augštesniosios mo-
kyklos. Prie Glenville ligoninės,
prie gero susisiekimo.

Pirmam augšte didelis svečių
kambarys, židynys, veranda, val-
gomasis, virtuvė, prausykla ir
kt.

Antram augšte trys puikiai
įrengti miegamieji, vonia.
Trečiam augšte didelis miega-
masis, vonia.

Geras rūšys, gėsi šildymas,
2 garažai. Privatoji paplūdimio
teisės. Šaukite:

KE 1-3855 (26)

JIEŠKO BUTO

Nedideliai šeimai reikia 3
kambarių buto. Pranešti:
1561 East 41 St.,
telef. EN 1-5303

REIKALINGAS BUTAS

Dviejų asmenų šeimai reika-
lingas butas, be baldų. Abudu
dirba.

EX 1-1651 (26)

NAUJI BANKO PATVARKYMAI

Nuo birželio mėn. pakeistas Banko darbo laikas.
Pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais Bankas ati-
darytas nuo 9:30 iki 2:30 val. p. p. Trečiadieniais ir še-
štadieniais nuo 9:30 iki 12 val. Penktadieniais nuo 9:30 iki
9:30 ir nuo 4:30 iki 6 val. vak.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus
2½%. Įnešti indėliai iki liepos 10 d., procentą gaus nuo
liepos 1 d.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir
labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vie-
ta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp
iki \$10.000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198

Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-
kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai-
riuose apdraudose-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas
garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkels - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicator 1-1763

GREETINGS

For a Pleasant Holiday
To Our Friends and Patrons

WIEHN'S BAKERY

For GOOD Baked Goods—See WIEHN'S

12429 ARLINGTON AVENUE

GL 1-3756

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Belys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Kaip buvo likviduota Vilties spaustuvė Kaune

1940 metų birželio 15 d. bolševikams užėmus Lietuvą, tuojau pradėtas bendras Lietuvos ūkio griovimas neaplenkė ir mūsų krašto gana augštai išsivysčiusios poligrafijos pramonės. Būdinga, kad vos tik spėjus raudonajai kariuomenei okupuoti kraštą ir pakeitus vyriausybę, pirmiausia bolševikų akys buvo nukreiptos į lietuvių tautiškosios spaudos leidyklą, akc. b-vę "Pažangą". Jau birželio mėnesį buvo nuspręsta skubos keliu šią bendrovę likviduoti ir tuo tikslu buvo paskirtas tariamas jos likvidatorius, vienas revizorius iš Viešojo atsiskaitymo įstaigų ir jmonių inspekcijos.

Kaip žinoma, akc. b-vė "Pažanga" turėjo gana nemažą su moderniomis mašinomis spaustuvių "Viltis". Tuo būdu, toks nepaprastas, skubus bendrovės likvidavimas, net nelaukiant bendros jmonių nacionalizacijos, sudarė kėblumų likvidatoriui su likviduojamos bendrovės spaustuve. Todėl, turėdamas prieš akis tokį uždavimą, dar birželio 26 d. jis asmeniškai kreipėsi į mane, kaip akc. "Spindulio" bendrovės direktorių, siūlydamas tuojau perimti "Vilties" spaustuvių savo žinion. Gavęs tokį pasiūlymą, dar tą patį dieną su šaukiau bendrovės valdybos posėdį, kuriame, suprantama, jau panaikėjo bolševikų tebespradėdą lietuviškų jmonių griovimą bei naikinimą. Tačiau akc. b-vė "Spindulys" juk buvo pusiau valstybinė įmonė, kurios didžiausias akcininkas Finansų Ministerija. O "Pažangos" b-vės likvidavimas neabejotinai ėjo naujojo Finansų Ministerijos generalinio sekretoriaus, vėliau, Finansų Ministro J. Vaišnorio įsakymu. Taigi "Spindulio" bendrovė ir nebuvo kito pasirinkimo, kaip tik priimti "Pažangos" b-vės likvidatoriaus siūlymą perimti "Vilties" spaustuvių. Bet kadangi tas siūlymas buvo pareikštas žodžiu, bendrovės valdyba nutarė pavesti man gauti iš "Pažangos" b-vės likvidatoriaus tuo reikalu pasiūlymą raštu su konkrečiais daviniais ir sąlygomis.

Tačiau, suprantama, vienoks, ar kitoks "Spindulio" b-vės tuo klausimu nusistatymas, t. y. noras ar ne perimti "Vilties" spaustuvių, nei kiek negalėjo pakeisti susidariusios padėties. Tik kol dar pati "Spindulio" bendrovė nebuvo įvykių pakankamai sukrėsta, galima buvo dėti pastan-

KAZYS KEMEŽYS

ty, kad ta skaudi "Vilties" spaustuvės likvidavimo operacija būtų atlikta kiek galima teisingu atžvilgiu formaliai ir tvarkingai. Viso to išdavo "Spindulio" bendrovė 1940 m. liepos 2 d. gavo tokį akc. "Pažangos" b-vės likvidatoriaus raštą "Vilties" spaustuvės perėmimo reikalu:

Akc. "Spindulio" b-vės valdybai. Finansų Ministro pavedimu siūlau Tamstoms perimti akc. "Pažangos" b-vės spaustuvių, visas mašinas, šriftą ir kitokį tos spaustuvės turtą, kuris surašytas pridedamame sąraše. Visas sąrašas įvardintas turtais parduodamas už Lt. 782.854. Spaustuvių perleidžiama Tamstoms pilnoje eigoje, t. y. visas jos įrengimas, visi neatlikti užsakymai ir, be to, su sąlyga, kad būtų perimti visi spaustuvės darbininkai ir visi tos spaustuvės kontoros tarnautojai. Kartu su spaustuve likviduojamos ir įvairaus popierio atsargos. Tat siūloma ir tą popierį perimti.

Remdamasis Finansų Ministro įsakymu, prašau Tamstas skubos keliu pasiūlytą spaustuvių su mašinomis ir kitokiu turto nutarti įsigyti ir taip pat perimti ten dirbančius darbininkus ir kontoros tarnautojus.

Dėl šios spaustuvės Tamstoms reikalingas papildomas žinias skubiai suteiksiu.

Akc. "Pažangos" b-vės likvidatorius.

Kaunas, 1940. VII. 2.

"Spindulio" bendrovė, gavusi tokį naujojo Finansų Ministro J. Vaišnorio vardu padarytą likvidatoriaus pasiūlymą, tikriau pasakius, įsakymą, nieko kito negalėjo bedaryti, kaip tik tą įsakymą vykdyti. "Spindulio" bendrovė tuojau perėmė "Vilties" spaustuvės administravimą savo žinion ir paskutinioji praktiškai jau nuo liepos 1 d. nustojo veikti. "Vilties" spaustuvės mašinos daugiausia, kiek dar sąlygos leido, buvo tvarkingai perkeltos iš dalies į "Spindulio" bendrovės spaustuvių Kaune, iš dalies į jos naujai įsteigtą Vilniaus skyrių. Ilgainiui, atliekama spaustuvės perkėlimą užklupo bendra pramonės jmonių nacionalizacija. Tuo būdu, galima sakyti, normaliomis sąlygomis spaustuvės perkėlimas nebuvo baigtas. Didžia-

soji tada visoje Lietuvoje "Vilties" spaustuvės rotacinė mašina su stereotipo įrengimu paliko senosios patalpos. O, ten, netrukus, įsikūrė kažkoks NKVD dalinys. Spausdinimo darbui atskiroje nuo įmonės vietoje rotacinę mašiną ir dar nuolatinėje NKVD kaimynystėje, iš kurių gana dažnai dirbančiam personalui tekėjo patirti nemalonumų. Mane pašalinus iš "Spindulio" bendrovės, bolševikiški spausdintuvų tvarkytojai daug planavo, projektavo, tačiau veiksmų bėgyje vis tik nepajėgė, ar nesugebėjo, rotacinės mašinos iškelti iš NKVD aplinkos ir ją naudoti būsto į "Spindulio" spaustuvių. Tik naujosios vokiečių okupacijos metu "Vilties" spaustuvės rotacinė mašina buvo tvarkingai sumontuota "Spindulio" spaustuvės patalpose ir, kiek sąlygos leido, sėkmingai naudota lietuviško spausdinto žodžio reikalam.

LIETUVIŲ EV. REFORMATŲ SINODAS

Nepriklausomybės metais lietuvių ev. reformatai suvažiavo iš visos Lietuvos ir savo metinius suvažiavimus — Sinodus, kurie paprastai įvykdo per Jonines Biržuose. Po visų karo ir mūsų tautos nelaimių dalis ev. reformatų atsiderusi laisvajame pasaulyje vėl tęsė savo senasias tradicijas.

Šiais metais yra šaukiamas VI Sinodas tremtyje, kuris įvyks Chicagoje, Ill. Salem Ev. Reformatų bažnyčios salėje, 6824 So. Emerald Ave.

Sinodas savo posėdžius pradės birželio mėn. 27 d. 5 val. po pietų ir baigs sekančią dieną vakare.

Sinodo metu Kolegija padarys pranešimą iš savo veiklos per pastaruosius metus, bus tariamasi ev. reformatus liečiančiais klausimais ir aptariamas tolimesnis veikimas. Birželio mėn. 28 d. bus laikomos pamaldos su šv. komunią ir konfirmuojami nauji bažnyčios nariai.

Posėdžiuose dalyvauja kunigai, kuratoriai, paraprij atstovai ir svečiai. Sinodo metu visi dalyviai bus pavaisinti pietumis ir vakariene.

Sąskrydžio dienos Washington

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

lim, pajėgiam! Ypač mums, iš New Yorko, pergyvenusiems eilę silpnėsių už kitus viešų pasirodymų, tai buvo nemažas dvasinis atsivėrimas.

Ir kaip nublyško visi tie priekabavimai-priekabavimai, kurių girdėjome iš sen ten dėl to sąskrydžio! Vargu kam dalyvavusiam, mačiusiam, begalėje prasiverti lūpos, kad sakyti, jog nereikėjo, nevertėjo. Kieno lietuviška sąmonė dar nėra galutinai užgožta separatistinio "klausinio" fanatiškumo, tas džiaugėsi padarytoju darbu. O sunku išskirti ir nepasistebėjus organizatorių drąsa, platus užsimojimo vaizduotės ir organizacinių sugebėjimų per palyginimą trumpą laiką tokį mūsų sąlygomis tiesiog milžinišką užsimojimą įvykdyti.

Kad sąskrydis įvyko ir pavyko, masiškai ir galutinai buvo patvirtinta viešosios dalyvių opinijos sekmadienį prie Washingtono katedros, kai Rhode Island Alėjos šilgaltviai tapo kone valandai "okupuoti" lietuvių "kermosautojų". Visas katedros vidurys per pamaldas buvo užimtas beveik vien lietuvių. Optimistai spėja, kad buvo gal net iki tūkstančio. Tiek, ar ne visai tiek, bet minima buvo didelė. Ją ypač papildė sekmadienį atvykę Baltimorės ir kitų artimesnių vietovių lietuvių. Kita tiek ar daugiau katedroje buvo vietinių amerikiečių. Kai tik Čiurlionio ansamblis, pradėjo "Pulkim ant kelių", iš abiejų pusių daugelis akių nukrypo į chorą ir veidose buvo aiškiai regimas klausykas: "Kaš gi čia?" Katedros rektorius prelatas netrukus paaiškino, kas čia yra. Pamokslas pradžioje jis pasveikino Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą, kaip Washingtono vyksančių lietuviškų įšikilimų rengėją, pasveikino pamaldose dalyvavusį Lietuvos Ministrą Povilą Žadeikį, padėkojo, iš Clevelando atvykusiems Čiurlioniams ir išdėstė klausytojams, kokia yra šių įšikilimų prasmė, koki yra lietuvių tautos nuopelnai žmonijai ir krikščionijai ir pabrėžė, kad lietuvių, kuriuos likimas yra atvedęs į šį kraštą, šiam kraštui yra reikšmingi. Ir ypač pabrėžė, kad jie nebūtų toki vertingi, jeigu jie užmirštų savo kultūrinę tradiciją ir užmestų iš savo tėvynės atsivežtus kultūrinius lobius.

Tai buvo ne tik pamaldos. Tai buvo drauge ir vieša paskaita, informacija tūkstantiems amerikiečių miniai apie Lietuvą ir lietuvių. Vienas stebėtojas išsitarė, kad Washingtono katedros rektorius, matyt, dar nėra patėkęs Amerikos Lietuvių Tarybos jurisdikcijon, todėl jis ir drįso plačiau visą lietuvišką aspiraciją klausimą paliesti. Pvz., sako, Tautinė Sąjunga kalbėjo tik apie kultūrinius dalykus, lyg bijodama; kad jos kas nepakaltintų ALT kompetencijos paveržimu... Beje, visų buvo su pasitenkinimu pastebėta, kad sąskrydyje visgi bent pusė ALT Vykd. Komiteto dalyvavo: buvo ne tik A. Ollis, bet ir M. Vaidyla.

Apie 300 sąskrydžio dalyvių po pamaldų apsilankė Lietuvių, t. y., Lietuvos pasiuntinybėje, kur p.p. Žadeikiai sudarė malonią progą Washingtono apsilankusiems tautiečiams pabuvoti nepriklausomos Lietuvos žemėje, pasijusti n a m i e. Apsilankiusieji už tą progą ir malonias vaišes p. Ministeriui, p. Žadeikenei ir jų šeimai padėkojo skardžiu "Ilgiausių, laimingų ir laisvų metų".

Sąskrydis pasibaigė antru viešo Čiurlionio ansamblio koncertu, skirtu ypač tiems, kurie ne-

turėjo progos dalyvauti šeštadienio iškilnėse. Reikia pripažinti, kad ansamblis inėse vieną iš didžiausių įnašų į šio sąskrydžio pasisekimą. Jo istorijoje, be abejo, šis pasirodymas (gerai pavykęs) gal yra bene kulminacinis taškas iš visų ligšiolinių pasirodymų, nes tai pasirodymas Amerikos sostinėje, kaip daugelio sakoma — pasaulio sostinėje ir pasirodymas prieš apie ketvertą šimtų rinktinių šio krašto politikų ir visuomenininkų, susirinkusių iš įvairių Amerikos kraštų, su San Francisco ir Los-Angeles imtinai. Bet šią didelę progą Čiurlioniečiai nepigiai ir pirkė... Po 15 valandų kelionės autobusu jie iš karto dalyvavo pirmojo posėdžio uždaryme ("Lietuviai esame mes gimę"), skubėjo apžvelgti Washingtoną ir tiesiai į repeticiją su orkestru. Toliau iškilmingasis koncertas. Rytojaus dieną pamaldos ir vėl koncertas, pagaliau... kelias atgal. Jie atliko tai, gaudami tik kelionės išlaidų atlyginimą. O p r a k a l b ė j o j amerikiečių jie už mus visus, ir prakalbėjo tokia kalba, kuria kiekvienas, lietuvių dar ir nepažinęs, galėjo puikiai suprasti ir supratus Lietuvai tik palankiai nusiteikti.

Tai yra tik bendrų įspūdžių dalis, toli gražu ne pilna informacija apie šį neeilinį įvykį lietuvių gyvenime Amerikoje. Tikiuosi, kad daugelis kitų dalyvių dar daug apie jį įdomaus papasakos.

V. R.

Po rinkimų...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

Šį kartą parlamentas susidės iš 590 atstovų, kurie pasiskirstė taip: krikščionys demokratai 262 (buvo 306), liberalai 14 (buvo 18), socialdemokratai 19 (33), respublikonai 5 (buvo 99), pietų tirolečiai 3 (3). Iš viso valdžios koalicija gavo 303 atstovus. Komunistai gavo 143 ir Nenni socialistai 75 vietas, iš viso 218. Ligšiol abi partijos turėjo 180 vietų. Šį kartą komunistuojantieji socialistai dalyvavo atskiru sąrašu ir palyginti jų laimėjimai yra didesni, ne kaip komunistų. Pagaliau dešinysis sparnas atrodo taip: monarchistų 40 ir neofašistų 29.

Rinkimai parodė, kad daugiausia pralaimėjo vyriausybės koalicijos partijos, ypač laicistinis jos sparnas. Krikščionys demokratai lieka stambiausioji partija, bet ir jie neteko su viršum 10% balsų. Proporcingai daugiausia laimėjo dešinysis sparnas. Tai sudarė šių rinkimų staigmena. Antrą netikėtumą atnešė kairiųjų sugebėjimas ne tik išlaikyti savo pozicijose, bet ir net padidinti savo mandatų skaičių. Būtų netikslu perdėti komunistų pavojų Italijoje, bet taip pat būtų nerealu užmerkti akis prieš Maskvos sėbrų jėgą.

Iš viso matyti, kad Italijoje per paskutiniuosius metus vyko tam tikras radikalėjimas. Jau ne kartą (apie 2 milijonai žmonių), kūrė, pasiekusi 21 metų amžiaus, dabar pirmą kartą dalyvavo rinkimuose, matomai pasidavė kraštutiniams ir atidavė savo balsus arba dešiniams, arba kairiesiems. Senate, kuris buvo renkamas kartu su parlamentu ir kur rinkimų teisė turėjo balsuotojai, sukakę 25 metų amžiaus, toks radikalumas nepasireiškė. Vyriausybė senatę turės aiškiai pėrsvara.

Savaime De Gasperi remiančios partijos parlamente turi nedidelę daugumą. Neapėjojama, kad krikščionys demokratai sudarys naująją vyriausybę. Tačiau šiuo metu dar neaišku,

US Valstybės sekretorius John Foster Dulles korespondentams pareiškė, kad Korėjoje antikomunistinių belaisvių paleidimas yra neklausymas Jungtinių Tautų vadovybės autoritetui.

AR ŽINAI?

Kovo mėnesyje Jung. Amerikos Valstybių plieno pramonė pagamino daugiau kaip 10,000,000 tonų plieno, sumušdama visus pasaulinius rekordus. Paskutinis jos rekordas buvo pa-

siektas praėjusį sausio mėnesį, pagaminus 9,896,627 tonas.

Jungtinės Amerikos Valstybės, turėdamos savo universitetuose apie 30,000 studentų užsieniečių, yra vienintelė pasaulyje šalis, taip svetinga.

Didžiausia praebyba JAV vyksta Ohio upės baseine, kuriuo praplukdomas didžiausias tonazas upinio laivyno.

Amerikos lakūnai, specialiose "išlikimo mokyklose" mokomi, kaip išsiversti, jei nelaimė juos ištinka negyvenamose srityse, kur jie būna priversti nusileisti. Mokinami maistui naudoti gyvates, vikšrus, driekus, lokustus, dėles ir jūros augmenis.

JAV Oro Biuras kiekvieną dieną iš 5,000 užsienio radio stočių gauna 25,000 pranešimų. Savo ruožtu, JAV materilogijos biuro stebėjimai, kartu su Karo Aviacijos Meteorologijos Biuro pranešimais, siunčiami kitiems kraštams.

Didžiausias geležinkelio statymo įkarštis JAV-se buvo 1886 metais, kada buvo pastatyta geležinkelio linijų 12,879 mylių. Tai reiškia, jog nuotolis tarp San Francisco ir New Yorko būtų buvęs sujungtas keturioms geležinkelio linijomis.

Garsioji General Motors firma šiais metais turi 33 viceprezidentus.

IS THERE A DIPLOMA IN HIS LAYETTE?

The Prudential will guarantee funds for your child's education whether you are here or not.

Call

H. SALAKS, representative
FL 1-8626

The Prudential
INSURANCE COMPANY OF AMERICA
A mutual life insurance company
Incorporated by the State of New Jersey
HOME OFFICE: NEWARK, N. J.

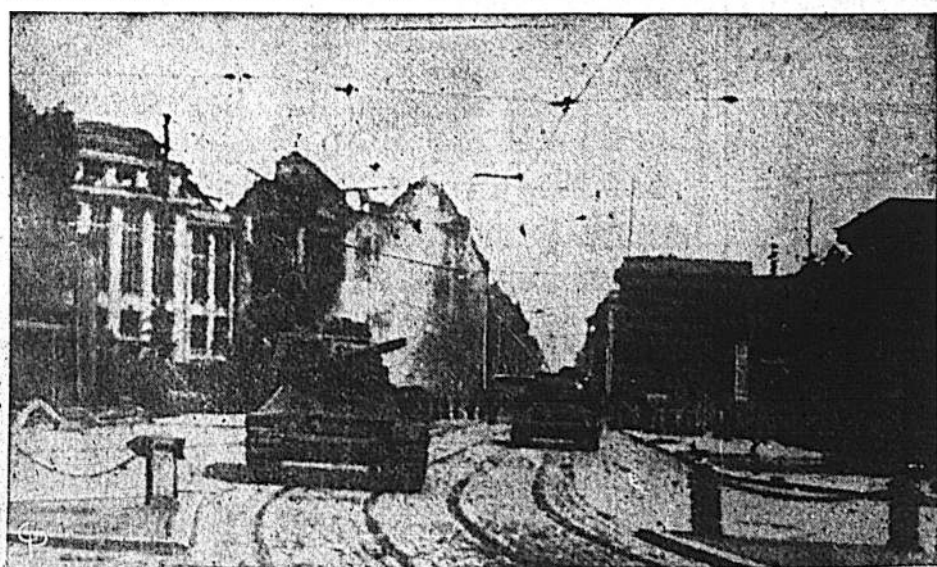
Mr. H. Salaks, Agent
Prudential Insurance Co.
3403 Riverside Ave.
Cleveland 9, Ohio.

Prašau suteikti man smulkesnes informacijas apie specialius polisus vaikų išmokslinimui užtikrinti. Mano vardas ir pavardė:

Adresas:

Telefonas:

Man žinoma, kad informacijos gavimas neuždeda jokių prievolių bei įsipareigojimų.

Rusų tankai rieda į Potsdamer aikštę šaudyti į sukilusius berlyniečius. Veiksmuose dalyvavo apie 300 tankų ir dvi divizijos kariuomenės.